

X kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ KOMISJI EDUKACJI I NAUKI (NR 73)

z dnia 16 października 2025 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia Komisji Edukacji i Nauki (nr 73)

16 października 2025 r.

Komisja Edukacji i Nauki, obradująca pod przewodnictwem poseł **Krystyny Szumilas (KO)**, przewodniczącej Komisji, rozpatrzyła i zaopiniowała dla Komisji Finansów Publicznych:

– rządowy projekt ustawy budżetowej na rok 2026 (druk nr 1749) w zakresie:

- 1) części budżetowej 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka:
 - a) dochody i wydatki z zał. nr 1 i 2,
 - b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych z zał. nr 6,
 - c) dotacje podmiotowe i celowe z zał. nr 8 i 9,
 - d) programy wieloletnie w układzie zadaniowym z zał. nr 10,
 - e) środki europejskie na finansowanie projektów z zakresu szkolnictwa wyższego i nauki z zał. nr 4 i 15;
- 2) planów finansowych agencji wykonawczych z zał. nr 11:
 - a) Narodowego Centrum Badań i Rozwoju,
 - b) Narodowego Centrum Nauki;
- 3) planów finansowych państwowych osób prawnych z zał. nr 14:
 - a) Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej,
 - b) Centrum Łukasiewicz,
 - c) Akademii Kopernikańskiej;
- 4) części budżetowej 67 – Polska Akademia Nauk:
 - a) wydatki z zał. nr 2,
 - b) dotacje podmiotowe i celowe z zał. nr 8 i 9;
- 5) części budżetowej 90 – Akademia Kopernikańska:
 - a) wydatki z zał. nr 2,
 - b) dotacje podmiotowe i celowe z zał. nr 8 i 9;
- 6) części budżetowej 30 – Oświata i wychowanie:
 - a) dochody i wydatki z zał. nr 1 i 2,
 - b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych z zał. nr 6,
 - c) dotacje podmiotowe i celowe z zał. nr 8 i 9,
 - d) środki europejskie na finansowanie projektów z zakresu oświaty i wychowania z zał. nr 4 i 15;
- 7) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe w zakresie pozycji 29;
- 8) planu finansowego państwowej osoby prawnej z zał. nr 14:
 - Instytutu Rozwoju Języka Polskiego im. Świętego Maksymiliana Marii Kolbego.

W posiedzeniu udział wzięli: **Marek Gzik** i **Karolina Ziolo-Pużuk** sekretarze stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego wraz ze współpracownikami, **Henryk Kiepusa** sekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej wraz ze współpracownikami, **Tomasz Rabiej** naczelnik Wydziału Oświaty, Nauki i Szkolnictwa Wyższego i **Edyta Prawica** naczelnik Wydziału Finansowania Inwestycji i Koordynacji Budżetowej w Departamencie Finansowania Sfery Budżetowej Ministerstwa Finansów, prof. dr hab. n. farm. **Krzysztof Jóźwiak** dyrektor Narodowego Centrum Nauki, prof. **Marek Konarzewski** prezes Polskiej

Akademii Nauk wraz ze współpracownikami dr **Wojciech Karczewski** dyrektor generalny Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej wraz ze współpracownikami, **Przemysław Fabjanowski** dyrektor generalny Centrum Łukasiewicz IGF Polska wraz ze współpracownikami, **Małgorzata Milian-Pogonowska** dyrektor Działu Finansów i Administracji Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, prof. dr hab. inż. **Jan Szmidt** członek prezydium Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, prof. dr hab. **Bogumiła Kaniewska** przewodnicząca Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich wraz ze współpracownikami, dr **Elżbieta Stokowska-Zagdan** zastępca przewodniczącego Konferencji Rektorów Publicznych Uczelni Zawodowych, dr inż. **Janusz Szczerba** prezes Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki Związku Nauczycielstwa Polskiego, **Anna Nieczaj** przewodnicząca Krajowej Reprezentacji Doktorantów, **Kamil Bonas** przedstawiciel Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej, dr hab. **Łukasz Okruszek** prof. IP PAN i dr hab. **Agata Starosta** prof. Instytutu Biochemii i Biofizyki PAN – reprezentanci sygnatariuszy petycji dotyczącej finansowania nauki, **Jerzy Smoliński** członek prezydium Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, dr **Adam Samborski** członek Krajowej Sekcji NSZZ „Solidarność” Polskiej Akademii Nauk oraz **Jakub Traczyk** asystent przewodniczącej Komisji.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Agnieszka Jasińska**, **Agnieszka Kalinowska-Wójcik** i **Michał Kościński** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dzień dobry państwu. Otwieram posiedzenie Komisji Edukacji i Nauki.

Witam panie i panów posłów, witam gości. Witam pana ministra Marka Gzika, sekretarza stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego, oraz panią minister Karolinę Ziolo-Pużuk, sekretarza stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Witam przedstawiciela Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich panią profesor Bogumiłę Kaniewską, przewodniczącą. Witam przedstawiciela Konferencji Rektorów Zawodowych Szkół Polskich pana Włodzimierza Banasika, skarbnika. Witam przedstawiciela Konferencji Rektorów Publicznych Uczelni Zawodowych panią doktor Elżbietę Stokowską-Zagdan, zastępcę przewodniczącego. Witam przedstawiciela Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego pana profesora Jana Szmida. Witam przedstawicieli Centrum Łukasiewicz – pana Przemysława Fabjanowskiego, dyrektora generalnego, witam pana Arkadiusza Stasiuka, głównego specjalistę do spraw budżetowania i planowania. Witam przedstawiciela Narodowego Centrum Nauki pana dyrektora profesora Krzysztofa Józwiaka. Witam przedstawicieli Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej – dyrektora generalnego Wojciecha Karczewskiego i główną księgową Beatę Osmulską-Kiesi. Witam przedstawiciela Narodowego Centrum Badań i Rozwoju panią Małgorzatę Milian-Pogonowską, dyrektora Działu Finansów i Administracji. Witam przedstawicieli Polskiej Akademii Nauk – pana prezesa profesora Marka Konarzewskiego, panią kanclerz Monikę Kallistę i pana profesora Grzegorza Marca, członka prezydium Zgromadzenia Dyrektorów Instytutów Naukowych PAN. Witam przedstawiciela Parlamentu Studentów Kamila Bonasa. Witam przedstawicieli związków zawodowych – pana Janusza Szczerbę, Rada Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP, i pana profesora Adama Samborskiego, członka Krajowej Sekcji NSZZ „Solidarność”. I witam reprezentację sygnatariuszy petycji do spraw finansowania nauki – panią profesor Agatę Starostę i pana profesora Łukasza Okruszka.

To jest ta część dotycząca nauki i szkolnictwa wyższego, ale mamy też na dzisiejszym posiedzeniu Komisji część dotyczącą edukacji, a więc witam sekretarza stanu pana ministra Henryka Kiepurę, Ministerstwo Edukacji Narodowej, z dyrektorami departamentów, i witam związki zawodowe, czyli pana Jerzego Smolińskiego, członka prezydium Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”.

To wszyscy goście. Jeżeli kogoś nie przywitałam, a jest na liście, to bardzo proszę sekretariat, żeby te informacje do mnie dotarły.

Poseł Bogumiła Olbrys (PiS):

Pani przewodnicząca, jedno pytanie, czy mógłby się pokazać pan od szkolnictwa zawodowego, bo nie zauważyłam.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Przepraszam, pani poseł, mamy pewne zasady przyjęte na posiedzeniu Komisji: poseł się zgłasza, głosu udziela przewodniczący. Każdy z gości jest na sali i samodzielnie decyduje o tym, czy się

przedstawia, czy nie. Szanujemy naszych gości. Bardzo proszę panią poseł o podporządkowanie się zasadom pracy posła na Komisji.

Poseł Bogumiła Olbryś (PiS):

Przepraszam, pani przewodnicząca, jeśli to jest problem.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Stwierdzam kworum.

Porządek dzienny posiedzenia obejmuje rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych rządowego projektu ustawy budżetowej na rok 2026 (druk nr 1749) w zakresie działania Komisji. Porządek dzienny został przyjęty przez prezydium i nie podlega zmianie.

Gwoli wyjaśnienia, ponieważ pani poseł jest dopiero co zaprzysiężonym posłem, informuję, że wszyscy wyczytani przeze mnie goście zgłosili się do sekretariatu Komisji z prośbą o umożliwienie im udziału w posiedzeniu Komisji. Otrzymali przepustki, a ich decyzją jest, czy tutaj przyjdą, czy nie i czy będą z państwem rozmawiać.

Porządek dzienny został przyjęty przez prezydium i nie podlega zmianie.

Przystępujemy do rozpatrzenia i zaopiniowania części budżetowej 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka oraz planów finansowych Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, Narodowego Centrum Nauki, Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej i Centrum Łukasiewicz.

Proszę o zabranie głosu przedstawiciela Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego i przedstawienie projektu budżetu w tym zakresie. To już państwo ministrowie zadecydują, w jakiej kolejności. Bardzo proszę.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Marek Gzik:

Pozwólcie państwo, że ja zabiorę głos. Marek Gzik.

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, szanowni goście, w projekcie ustawy budżetowej na rok 2026 w części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka będącej w dyspozycji ministra nauki i szkolnictwa wyższego zaplanowano dochody w kwocie 143 800 tys. zł. Dochody będą pochodziły głównie z tytułu zwrotów środków otrzymanych od agencji wykonawczych i ich beneficjentów.

Wydatki, szanowni państwo, to kwota 35 493 600 tys. zł. W relacji do kwoty ujętej w ustawie budżetowej na rok 2025, która to wynosiła 34 047 300 tys. zł, wydatki te wzrastają o 1 446 300 tys. zł, nominalnie o kwotę 4,2%. W wydatkach dominujący udział mają środki zaplanowane w dziale 730. To jest kwota 35 053 300 tys. zł, co stanowi 98,8% ogółu wydatków. W części 28 w dalszych trzech działach, to jest dział 750 – Administracja publiczna, 752 – Obrona narodowa i 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, zaplanowano łącznie 440 300 tys. zł, to jest 1,2% ogółu wydatków.

W powyższym zakresie, to jest w części 28, na wydatki bieżące, dotacje, subwencje, świadczenia na rzecz osób fizycznych i wydatki bieżące jednostek budżetowych zaplanowano kwotę 32 769 800 tys. zł. Wydatki, w tym majątkowe, to 968 200 tys. zł. Wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej w ramach wydatków z budżetu państwa to kwota 301 400 tys. zł oraz wydatki z budżetu środków europejskich to jest kwota 1 754 200 tys. zł.

Wydatki bieżące w samym dziale 730 – Szkolnictwo wyższe i nauka obejmują kwotę 32 057 100 tys. zł, które przeznaczone są głównie na: działalność dydaktyczną i badawczą, to jest kwota 25 545 100 tys. zł, w tym na subwencję na utrzymanie rozwoju potencjału dydaktycznego i badawczego – 24 816 200 tys. zł; pomoc materialna dla studentów i doktorantów to jest kwota 1 795 900 tys. zł, w tym dotacje podmiotowe dla jednostek systemu szkolnictwa wyższego i nauki – kwota 1 740 800 tys. zł.

Dotację podmiotową i celową dla Narodowego Centrum Nauki określiliśmy na poziomie 1 750 500 tys. zł; dotacja dla Narodowego Centrum Badań i Rozwoju – 954 000 tys. zł; współpraca z zagranicą – tu chyba duża część jest związana w ramach naszej aktywności CERN – kwota przewidziana 517 400 tys. zł; finansowanie programów lub przedsięwzięć ministra ogółem – 390 000 tys. zł; działalność Sieci Badawczej Łukasiewicz – 463 600 tys. zł; dotacje: podmiotowa i celowa dla Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej – 205 400 tys. zł.

Wydatki bieżące w ramach pozostałych trzech dalszych działów: 750, 752 i 921 to jest kwota 412 700 tys. zł, z tego finansowanie wydatków płacowych i rzeczowych związanych z funkcjonowaniem urzędu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego i dział 750 – Administracja publiczna, 752 – Obrona narodowa to kwota 127 800 tys. zł. Dotacja celowa dla Narodowego

Centrum Badań i Rozwoju w dziale „Obrona narodowa” to jest 250 000 tys. zł, dotacja dla Centrum Naukowego Kopernik i Narodowego Muzeum Techniki – 34 900 tys. zł.

W zakresie wydatków majątkowych tylko w dziale 730 zaplanowano 946 700 tys. zł, z przeznaczeniem głównie na zadania inwestycyjne szkół wyższych związane z kształceniem i to jest 588 100 tys. zł; zadania inwestycyjne związane z działalnością naukową – 351 600 tys. zł.

Wydatki majątkowe zaplanowano również w dziale 750 – Administracja publiczna w kwocie 3100 tys. zł oraz w dziale 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego w kwocie 18 300 tys. zł, z tego 16 300 tys. zł na zakupy inwestycyjne Centrum Nauki Kopernik, m.in. realizację inicjatywy SOWA, czyli tzw. lokalnych stref odkrywania, wyobraźni i aktywności; 1000 tys. zł dla Centrum Nauki Kopernik; 1000 tys. zł dla Narodowego Muzeum Techniki, z przeznaczeniem na przygotowanie dokumentacji projektowej wybranych do modernizacji obiektów Zabytkowej Huty Żelaza w Chlewiskach.

Proszę państwa, pozwólcie, że przejdę do pewnych szczegółów, jeżeli chodzi o dotacje podmiotowe i celowe dla instytucji nadzorowanych przez ministerstwo.

W części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka na dotacje podmiotowe przeznaczono środki w wysokości 2 325 700 tys. zł. To są kwoty, które będą przeznaczone na: Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, Narodowe Centrum Nauki, Narodową Agencję Wymiany Akademickiej – to są także jednostki systemu szkolnictwa wyższego i nauki, Krajową Reprezentację Doktorantów, Parlament Studentów Rzeczypospolitej, Centrum Nauki Kopernik, Muzeum Techniki.

Na dotacje celowe w części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka przeznaczono środki w wysokości 4 587 700 tys. zł, z przeznaczeniem znów dla agencji nadzorowanych przez ministerstwo – to na NCN, NCBiR, NAWA, Centrum Łukasiewicz oraz inne.

Proszę państwa, również mamy zabezpieczone środki na program wieloletni, to jest 18 000 tys. zł.

Kolejna pozycja to środki europejskie na finansowanie projektów z zakresu szkolnictwa wyższego i nauki. Na realizację wydatków finansowania z udziałem środków Unii Europejskiej zaplanowano 2 056 000 tys. zł.

I agencje wykonawcze.

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju.

Łączna kwota wydatków, jaką w 2026 r. dysponować będzie Narodowe Centrum Badań i Rozwoju wynosi 4 403 300 tys. zł. W relacji do kwoty ujętej w ustawie budżetowej na 2025 wzrastają te wydatki o ponad 30%.

W budżecie części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka na Narodowe Centrum Badań i Rozwoju zaplanowano środki w wysokości 2 936 200 tys. zł, z tego: dotacja celowa na realizację programów krajowych oraz w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa – 1 112 100 tys. zł, dotacja podmiotowa na pokrycie bieżących kosztów – 91 800 tys. zł, dotacja celowa na finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji dotyczących obsługi realizacji zadań – 3000 tys. zł, dotacja celowa na finansowanie, współfinansowanie projektów z udziałem środków europejskich – 1 729 300 tys. zł.

Ponadto w projekcie planu finansowego centrum zostały zaplanowane środki do pozyskania z rezerw celowych w łącznej kwocie 1 052 400 tys. zł.

Narodowe Centrum Nauki. NCN będzie dysponować w roku 2026 r kwotą 1 792 500 tys. zł. Myślę, że warto wspomnieć również o tym, że w dyspozycji NCN są jeszcze nieuruchomione, ale przygotowane do dystrybucji środki w wysokości 500 000 tys. w obligacjach.

W budżecie w części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka Narodowego Centrum Nauki zaplanowano środki w wysokości 1 752 000 tys. zł, które będą przeznaczone jako dotacja celowa na realizację zadań w wysokości 1 683 100 tys. zł. Dotacja podmiotowa – to na pokrycie bieżących kosztów – 67 300 tys. zł, dotacja celowa na finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji dotyczących obsługi realizacji zadań w wysokości 1600 tys. zł.

W zakresie planu finansowego NCN zostały ujęte również środki pozabudżetowe w wysokości 37 600 tys. zł, planowane do pozyskania z Komisji Europejskiej m.in. w związku z udziałem w programach i konsorcjach międzynarodowych finansowanych z programu ramowego „Horyzont 2020” oraz „Horyzont Europa”, jak również wynikające ze współpracy z Towarzystwem Maxa Plancka przy tworzeniu centrów doskonałości naukowej tzw. centrów Dioscuri, a także odsetek od posiadanych obligacji skarbowych oraz środków na rachunkach bankowych.

Narodowa Agencja Wymiana Akademickiej. Łączna kwota wydatków, jaką w roku 2026 dysponować będzie NAWA, stanowi kwotę 312 300 tys. zł. W relacji do kwoty ujętej w budżecie na rok

2025 jest to wzrost o, nominalnie, 4,1%. W części 28, szkolnictwa wyższego, NAWA ma zaplanowane środki w wysokości 206 600 tys. zł, z przeznaczeniem: jako dotacja celowa na realizację zadań – 175 100 tys. zł, dotacja podmiotowa na pokrycie bieżących kosztów – 30 300 tys. zł, i dotacja celowa na finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji dotyczących obsługi realizacji zadań w wysokości 1200 tys. zł. W 2026 r. Narodowa Agencja Wymiana Akademickiej pozyskała dodatkowe środki od ministra zdrowia oraz ministra kultury i dziedzictwa narodowego na łączną kwotę 6400 tys. zł oraz środki z rezerwy celowej ministra spraw zagranicznych na realizację „Programu stypendialnego im. Stefana Banacha” w wysokości 8800 tys. zł. Ponadto NAWA otrzyma w 2026 r. środki z Unii Europejskiej oraz dotację celową z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w kwocie 88 400 tys. zł. W ramach pozostałych przychodów NAWA planuje osiągnąć dodatkowe 2100 tys. zł z tytułu wpłat za uwierzytelnienie dokumentów.

Sieć Badawcza Łukasiewicz. Łączne środki dla Sieci Badawczej Łukasiewicz w projekcie ustawy budżetowej na rok 2026 przewidziano na poziomie 478 400 tys. zł. W części 28 wydatki przeznaczone dla sieci wzrastają względem roku 2025 o 800 tys. zł. Subwencja dla instytutów Sieci Badawczej Łukasiewicz to kwota 389 900 tys. zł, subwencja na pokrycie bieżących kosztów – 51 000 tys. zł. Dotacja celowa dla centrum przeznaczona na prowadzenie badań aplikacyjnych i prac rozwojowych to 22 700 tys. zł. Wreszcie dotacja celowa przeznaczona na działania mające na celu podniesienie poziomu bezpieczeństwa teleinformatycznego i kilku związanych kosztów na poziomie 1000 tys. zł. Pozostałe przychody Sieci Badawczej Łukasiewicz to 13 800 tys. zł, które pochodzą z tytułu wykupionych skarbowych papierów wartościowych i będą przeznaczone na dofinansowanie projektów badawczych prowadzonych przez instytucje Sieci Badawczej Łukasiewicz.

Polska Akademia Nauk. W projekcie ustawy budżetowej na rok 2026 w części 67 – Polska Akademia Nauk na działalność akademii ujęto wydatki w dziale 730 – Szkolnictwo wyższe i nauka w wysokości 129 500 tys. złotych. W relacji do ustawy budżetowej z roku 2025 jest to wzrost o 3600 tys. zł. Wydatki te sklasyfikowano w trzech działach, a mianowicie: działalność organów i korporacji, działalność pomocniczych jednostek naukowych, innych jednostek organizacyjnych oraz pozostała działalność. W roku 2026 środki budżetowe zapisane w dziale 730 – Szkolnictwo wyższe i nauka będą przekazane Polskiej Akademii Nauk przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, dysponenta tych środków, w formie dotacji podmiotowej – 122 000 tys. zł oraz dotacji celowej z przeznaczeniem na pokrycie wydatków majątkowych – 7400 tys. zł.

Część 90 – Akademia Kopernikańska. Akademia Kopernikańska jest państwową osobą prawną powołaną na mocy ustawy. Przewidziane środki na działalność w roku 2026 to jest kwota 11 900 tys. zł, w formie dotacji podmiotowej w wysokości 10 900 tys. zł z przeznaczeniem na wypłaty honorariów dla członków akademii oraz na działalność administracyjną, zarządzanie zarządcze i operacyjne związane z zatrudnieniem wysoko wykwalifikowanej kadry oraz działaniami promocyjno-informacyjnymi, w tym na wynagrodzenia osobowe – 2800 tys. zł, wynagrodzenia bezosobowe – 5000 tys. zł.

Również przewidziana jest dotacja celowa w wysokości 1000 tys. zł na sfinansowanie jednej-dwóch Nagród Kopernikańskich, związane jest to również ze wsparciem dla Szkoły Głównej Mikołaja Kopernika.

Bardzo dziękuję, pani przewodnicząca, na tym zakończyłem tę część naszej wypowiedzi.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo. Ponieważ pan minister omówił i budżet nauki i szkolnictwa wyższego, i Polskiej Akademii Nauk, i Akademii Kopernikańskiej, to również poproszę koreferentów z Komisji, żeby przedstawili swoje koreferaty w tym zakresie.

Proszę pana posła Dariusza Wieczorka o przedstawienie koreferatu i wniosków do opinii w zakresie części budżetowej 28 – Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, Narodowego Centrum Nauki, Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej i Centrum Łukasiewicz. Bardzo proszę, panie pośle, panie przewodniczący.

Poseł Dariusz Wieczorek (Lewica):

Pani przewodnicząca, szanowni państwo, bardzo dziękuję. Pan minister przedstawił wszystkie dane liczbowe, więc nie będę w tej chwili tego powtarzał. Odniosę się generalnie do planowanego budżetu na rok 2026.

Planowane wydatki w roku 2026 są planowane na poziomie 35 500 000 tys. zł. To jest w ramach działu 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka. Ta kwota jest większa o 4,2% w stosunku

do budżetu z roku 2025. Tak więc przy założeniach budżetowych, jakie były przy tworzeniu budżetu, a więc wzrost na poziomie inflacji 3%, to tutaj mamy 4,2%, więc jest niewielki wzrost powyżej tego stopnia inflacji – mówię o generalnej kwocie, która jest w dziale 28.

Oprócz działu 28 – na to też trzeba zwrócić uwagę – na rok 2026 ogólna kwota w budżecie państwa wydatkowana na naukę i szkolnictwo wyższe to kwota 44 378 000 tys. zł. Ta kwota stanowi 1,1% krajowego produktu brutto. To jest też wskaźnik, na który wiele osób, środowisk zwraca uwagę, że on jest też w pewnym sensie niezadowolający, czyli nakłady na naukę w stosunku do PKB nie wzrastają.

Skąd się bierze ta kwota 44 000 000 tys. zł? To są środki, które są nie tylko w budżecie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, ale to są środki, które są w budżetach innych ministerstw, i też Wysoką Komisję, i szanownych państwa chciałbym o tym poinformować. W Ministerstwie Zdrowia zaplanowana jest kwota 3 660 000 tys. zł, w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego – kwota 1 251 000 tys. zł, w Ministerstwie Obrony Narodowej – kwota 1 570 000 tys. zł, w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej – 128 000 tys. zł, w Ministerstwie Infrastruktury – 69 000 tys. zł, w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji – 280 000 tys. zł, w Ministerstwie Sprawiedliwości – 63 000 tys. zł, i korporacja PAN, o czym pan minister wspomniał – 130 000 tys. zł. To są środki, które są w budżetach innych ministerstw przeznaczone na naukę i szkolnictwo wyższe, badania, bo niektóre ministerstwa przecież też prowadzą szkoły wyższe, więc mają subwencje uwzględnione w swoich budżetach.

Jeżeli chodzi o dział 28 i główne wydatki, o których wspomniał pan minister, to jeżeli chodzi o działalność dydaktyczną i badawczą, to kwota jest wydatkowana na poziomie 26 282 000 tys. zł. Wydatki na działalność NCBiR – 2 686 000 tys. zł; wydatki na pomoc materialną dla studentów i doktorantów to jest kwota blisko 2 000 000 tys. zł – 1 998 000 tys. zł; wydatki na NCN – kwota 1 752 000 tys. zł, wydatki związane z finansowaniem współpracy naukowej z zagranicą – kwota 662 000 tys. zł, wydatki związane z działalnością Sieci Badawczej Łukasiewicz – 464 000 tys. zł, i wydatki na programy i przedsięwzięcia ministra – 390 000 tys. zł. Również w budżecie uwzględnione są wydatki dotyczące i Centrum Nauki Kopernik, dotyczące funkcjonowania Narodowego Muzeum Techniki. Są też uwzględnione wydatki na konserwację obiektów i zabytków techniki, chociażby Zabytkowej Huty Żelaza w Chlewickach, bo to też podlega pod działalność Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Jeżeli chodzi o dział 750 – Administracja publiczna, to wydatki mają wynieść na poziomie 137 000 tys. zł, a więc na świadczenia i wydatki bieżące zaplanowano kwotę 127 000 tys. zł, wydatki majątkowe w założeniach są na poziomie 3140 tys. zł. Ale też są wydatki, które są finansowane i współfinansowane z projektów z udziałem Unii Europejskiej. Te wydatki są planowane na poziomie 6000 tys. zł.

Jeżeli chodzi o środki europejskie, bo w budżecie dla części 28 również uwzględnione są środki europejskie. Te środki zaplanowano w wysokości 2 055 000 tys. zł, więc z tego 1 000 910 tys. zł są to środki realizowane w ramach programów z perspektywy finansowej 2021–2027, natomiast pozostała kwota, 145 000 tys. zł, to są inne programy, które są również wykorzystywane.

Jeżeli chodzi o środki z Unii Europejskiej, te dwa kluczowe programy to program FENG i program FERS. Z programu FENG zaplanowano kwotę 1 365 000 tys. zł, natomiast z programu FERS – kwotę 545 000 tys. zł.

Jeżeli chodzi o plany NCBiR, pan minister szczegółowo o tym planie mówił. Jeżeli chodzi o dział 28, w tym planie w części 28 mamy kwotę 2 686 000 tys. zł, jeżeli chodzi o NCBiR. Jeżeli chodzi o plan finansowy NCN tutaj w części 28 zaplanowano kwotę 1 752 000 tys. zł. Jeżeli chodzi o plan finansowy NAWA, to środki planowane w budżecie i w dziale 28 to jest kwota 312 372 tys. zł. Jeżeli chodzi o Centrum Łukasiewicz, to w przypadku Centrum Łukasiewicz plan, jeżeli chodzi o dotacje, jest określony na poziomie 74 715 tys. zł, jeżeli chodzi o budżet nauki i szkolnictwa wyższego będący w dyspozycji ministra.

Konkludując, konkluzja jest następująca. Proponuję, ażeby Wysoka Komisja przyjęła przedłożony projekt budżetu w części 28 oraz plany finansowe agencji wykonawczych: Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, Narodowe Centrum Nauki, a także plany finansowe Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej oraz Centrum Łukasiewicz, jednak z uwagą następującą, ażeby zobowiązać ministra do dalszych rozmów dotyczących kwestii związanych ze zwiększeniem budżetu na naukę i szkolnictwo wyższe, na badania i rozwój.

Przypomnę tylko Wysokiej Komisji, że w ubiegłym roku Komisja też przyjęła takie kierunkowe stanowisko, i dobrze się to, pamiętam, w zeszłym roku skończyło. Tak więc jeżeli dzisiaj

byłaby nasza zgoda na to, ażeby przyjąć takie rozwiązanie, to byłoby to też dobrym rozwiązaniem i wyraźnym sygnałem również, jeżeli chodzi o ministra nauki i ministra finansów, że trzeba jeszcze pochylić się nad budżetem i zastanowić, co jeszcze ewentualnie dobrego można zrobić dla polskiej nauki. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Bardzo dziękuję.

Rozumiem, że proponuje pan poseł, żeby Komisja tak jak w ubiegłym roku pozytywnie zaopiniowała budżet państwa na rok 2026 w omawianym zakresie, ale mając na uwadze znaczenie nauki dla rozwoju państwa, Komisja proponuje zwiększenie budżetu na naukę z przeznaczeniem na działalność Narodowego Centrum Nauki i innych instytucji. Jako źródło finansowania Komisja wskazuje środki pozyskane ze zmniejszenia wydatków m.in. Instytutu Pamięi Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu i Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji. Tak było to sformułowane w ubiegłym roku. Czy to jest konkluzja, panie pośle?

Poseł Dariusz Wieczorek (Lewica):

Tak.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Tak, dziękuję bardzo.

Poseł Dariusz Wieczorek (Lewica):

Tak, pani przewodnicząca.

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

A kwota?

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Teraz poproszę panią poseł Bielawską o przedstawienie koreferatu dotyczącego...

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

A kwota jeszcze.

Poseł Dariusz Wieczorek (Lewica):

Dzisiaj będziemy słuchali dyskusji. Myślę, że ta kwota wyjdzie też z dyskusji.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Ale bardzo państwa proszę. Mamy dużo zgłoszeń gości do dyskusji, uporządkujmy, zróbmy po kolei, tak jak wymaga tego od nas procedura. Przeprowadźmy ten proces spokojnie i merytorycznie.

Pani poseł Bielawska.

Poseł Sylwia Bielawska (KO):

Szanowna pani przewodnicząca, panie ministrze, rządowy projekt ustawy budżetowej na rok 2026 zakłada, że w części 67, która dotyczy Polskiej Akademii Nauk, nasze wydatki w przyszłym roku zaplanowane są na 129 522 tys. zł i są wyższe nominalnie o 2,8% od wydatków określonych w ustawie budżetowej na rok 2025. Co ważne, to wydatki jak zwykle sklasyfikowano w trzech rozdziałach, z których część pierwsza dotyczy organów i korporacji uczonych Polskiej Akademii Nauk, część druga – jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych Polskiej Akademii Nauk, i część trzecia to jest tzw. pozostała działalność.

Jeżeli chodzi o wydatki, które są zaplanowane w części dotyczącej działalności organów i korporacji uczonych Polskiej Akademii Nauk, to zostały one zaplanowane w wysokości ponad 20 000 tys. zł, czyli jest to nominalnie o 10,4% więcej niż w ustawie budżetowej na rok 2025.

Jeżeli chodzi o wydatki w działalności pomocniczej jednostek naukowych, to te wydatki zaplanowane zostały na ponad 57 000 tys. zł i są nominalnie o 9,4% wyższe niż w ustawie budżetowej na rok 2025. Natomiast wydatki, które są wskazane, ta dynamika wzrostu właśnie w tym dziale 73011 jest właśnie w pierwszej kolejności konsekwencją wyższych wydatków na dotacje celowe, na finansowanie zadań inwestycyjnych, które łącznie będą wyższe o ponad 134%. Wydatki na dotację podmiotową wzrosną o 3,5%.

Natomiast pozostała działalność, w tym wydatki, zostały zaplanowane w wysokości ponad 50 000 tys. zł, nominalnie o 6,1% niższej niż w ustawie budżetowej na rok 2025. Zwraca się również

uwagę, że przy planowanym zmniejszeniu wydatków ogółem w rozdziale klasyfikacji budżetowej kwota dotacji podmiotowej na obsługę administracyjną akademii będzie wyższa o 4,1%.

Konkludując, ponieważ pan minister pewno będzie odpowiadał jeszcze na pytania, rekomenduję pozytywne przyjęcie budżetu.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo, pani poseł i przechodzimy do dyskusji.

Zapisało się do dyskusji trzech posłów. Czy ktoś jeszcze z państwa? Dobrze, po kolei: pani poseł Olko, pani poseł Zawisza, pan poseł Zandberg i pan poseł Czarnecki, tak?

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

Ja się zgłaszałem.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Pan poseł Dolata jest zapisany. Spokojnie, panie pośle.

Poseł Elżbieta Gapińska (KO):

Poseł Zawisza, pani poseł Olko, pan poseł Czarnecki i pan poseł Zandberg, tak?

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Jeszcze raz przeczytam listę. Ponieważ mamy też 11 głosów gości, więc proszę, gdyby ktoś z państwa posłów jeszcze chciał zgłosić swój, to proszę dać znać.

Czyli lista posłów: pan poseł Łukasz Schreiber, pan poseł Zbigniew Dolata, pan poseł Adrian Witczak, pani poseł Marcelina Zawisza, pani poseł Olko, pan poseł Czarnecki i pan poseł Zandberg. Tak?

Dobrze, czyli mamy wszystkich posłów, którzy zabiorą głos. Zamykam listę.

Bardzo proszę. Nie wiem... posłowie trzy minuty, żeby też dać głos gościom.

Pan poseł Łukasz Schreiber, bardzo proszę.

Poseł Łukasz Schreiber (PiS):

Pani przewodnicząca, panie ministrze, Wysoka Komisjo, trzeci raz w tej kadencji rozmawiamy o budżecie dla nauki – trzeci raz mam wrażenie, że ministerstwo nauki jest z siebie niezwykle zadowolone.

Nie chcę zabierać tutaj głosu jako poseł opozycji, ale przede wszystkim należy zabrać głos w imieniu tysięcy polskich naukowców, doktorantów, wykładowców i studentów, którzy codziennie walczą o przetrwanie w warunkach chronicznego niedofinansowania. Suche liczby, które przedstawił nam pan minister, tak naprawdę nikomu niczego nie mówią. Budżet na naukę, który dziś omawiamy, to nie jest dokument; to tak naprawdę wyrok na przyszłość Polski – dramatycznie słaby, skandalicznie skromny w obliczu obietnic, które słyszeliśmy jeszcze w 2023 r., w obliczu „100 konkretów”, w których nauka miała być jednym z priorytetów.

I co mamy dzisiaj? Zamiast wzrostu – zapaść, zamiast inwestycji – stagnację, zamiast obietnic – wymówki o napiętym budżecie. Premier mówi, że dostał tylko 31%, więc zrealizuje tylko 1/3. Rzeczywistość jest taka, że rozmawiamy o nauce – i tu wszyscy się co do tego zgadzają – która jest filarem naszej innowacyjności, konkurencyjności i bezpieczeństwa narodowego. A co pokazuje projekt budżetu na rok 2026? Łączne wydatki 44 300 000 tys. zł. Niby rekordowa kwota, jak chwala się autorzy projektu, ale to wzrost tak naprawdę o 1 000 000 tys. zł w porównaniu z bieżącym rokiem. Gdy spojrzymy na relację do PKB, to już nie wygląda imponująco, to wygląda po prostu dramatycznie – o tym zresztą sami państwo mówiliście.

Jeszcze w 2023 r. nakłady na badanie i rozwój wynosiły 1,44% PKB, w 2024 r. podobnie. W 2025 r. – 1, 07%. Teraz ma być jeszcze gorzej. Średnia unijna, przypomnę, to 2,2% PKB, a my zamiast gonić liderów jak Szwedzi, 3,6%, czy Niemcy, 3,1%, idziemy w stronę jeszcze większego niedofinansowania.

Szanowni państwo, dlaczego tak się dzieje? – można zapytać. Ponieważ priorytety rządu to nie nauka, lecz polityczne igrzyska. Co prawda na obronność idzie 200 000 000 tys. zł, co jest absolutnie słuszne w dobie zagrożeń geopolitycznych, ale przecież także z tej puli nawet część można by powiązać z badaniami strategicznymi na przykład w cyberbezpieczeństwie czy biotechnologii.

Minister sam przyznaje w Szczecinie, że budżet na naukę nie jest budżetem marzeń. Czyli kiedy będzie? Ponieważ mamy już, przypomnę, trzeci budżet na cztery, które są w tej kadencji. Środowisko, ponad 100 naukowców, apeluje do premiera i prezydenta o zwiększenie nakładów m.in. na NCN – bez efektu. To nie przypadek i to sobie powiedzmy – to jest wybór

polityczny, który uzależnia nas technologicznie od Chin i Stanów Zjednoczonych, jak ostrzega prezes Polskiej Akademii Nauk.

Minęły dwa lata od objęcia... od wyborów, nie od objęcia władzy. O tym regresie już sobie powiedzieliśmy. Obiecano inwestycje w szkolnictwo wyższe na poziomie 31 000 000 tys. zł w 2024 r. plus 5 000 000 tys. zł więcej niż rok wcześniej – zrealizowano częściowo, bez kontynuacji. Podwyżki dla nauczycieli podobnie – w 2024 r. częściowo, w 2025 r. chyba tylko 5%. Teraz to może wyglądać jeszcze gorzej, może jakieś przesunięcia. I to wszystko się dzieje w sytuacji, gdy mamy dramatyczny dług publiczny. To znaczy, ten dług publiczny, który urósł, patrząc na trzy budżety, już teraz nie tylko na naukę, na całość, o 1 100 000 000 tys. zł. To wydawałoby się, że tych pieniędzy, także na naukę, powinno być po prostu zatrzesienie. Stopień relacji długu do PKB dramatycznie nam rośnie, stawiając być może za chwilę przekroczenie pierwszego progu ostrożnościowego. Wszyscy wiemy, co to może oznaczać.

1% PKB, proszę państwa, na naukę – podkreślę jeszcze raz – to jest absolutna tragedia. My jako posłowie Prawa i Sprawiedliwości, będziemy składali szereg poprawek. Dla nas – i chcemy to podkreślić – także nauka będzie jednym z trzech priorytetów w tych poprawkach budżetowych. Przedstawi je także pan poseł Zbyszek Dolata. Ja tylko wspomnę o niektórych jeszcze, dodatkowych z nich. Będziemy mówili i będziemy proponowali wzrost finansowania dla instytutów PAN, będziemy mówili, tak jak mówiliśmy rok temu, także o dodatkowych środkach dla doktorantów, dla osób niepełnosprawnych. Te problemy także były, stały się nawet na posiedzeniach podkomisji...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Nie chcę, panie pośle, przerywać, ale...

Poseł Łukasz Schreiber (PiS):

Już zmierzam do końca.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Proszę już...

Poseł Łukasz Schreiber (PiS):

Większe środki na wynagrodzenia, bo te, które są, są także niewystarczające. Wsparcie programów badawczych – to jest przecież totalna kompromitacja, która miała miejsce w Toruniu z radioteleskopem. Owszem teraz, po tej burzy medialnej, może się znaleźć na to środki, ale tak naprawdę tam na większość z tych stu sześćdziesięciu paru projektów ministerstwo nie ma środków – zdaje się, że jest tylko na 11. To pokazuje gigantyczny dramat. Nie ma możliwości, by o tym po prostu nie krzyczeć.

I tak, powiecie państwo, że patrząc na poprzednie rządy, też niewystarczająco dużo zrobiono. Możemy oczywiście sobie teraz o tym mówić, patrząc od 1990 r., że rzeczywiście wiele jest takich niedoskonałości. Tylko że oceniamy to, co się dzieje dziś, i dziś te kroki w stronę stagnacji są absolutnie konieczne.

Pytacie państwo czasem, z czego wziąć na to środki. Na pewno nie z tego, żeby zabierać innym ośrodkom naukowym, tak jak Instytutowi Pamięci...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Panie pośle...

Poseł Łukasz Schreiber (PiS):

...Narodowej – to jest przecież...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Panie pośle, proszę o konkluzję.

Poseł Łukasz Schreiber (PiS):

Konkluzja. Skąd więc wziąć można jeszcze środki, oprócz tego, co my wskażemy? Przecież można uszczelnić podatki, a znajdziecie znacznie więcej, bo nasze poprawki będą oscylowały ok. 1 200 000 tys. zł dodatkowych środków na naukę. Można wprowadzić podatek bankowy. Wy, nawet oddaliście ponad 21 000 000 tys. z KPO, bo nie ma na to żadnego pomysłu.

Szanowni państwo...

Poseł Adrian Witczak (KO):

Co pan gada?

Poseł Łukasz Schreiber (PiS):

Takie są deklaracje ze strony ministerstwa, proszę posłuchać.

Nauka to nie jest koszt, to zysk. Kraje, które inwestują w wiedzę, wygrywają wojny gospodarcze i technologiczne. Chcemy walczyć i tutaj wspólnie powinniśmy walczyć o Polskę innowacyjną. Czas postawić sobie priorytety wspólne dla polskiej nauki i zacząć je realizować, i tego będziemy oczekiwali. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo. Osiem minut, panie pośle.

Mam prośbę do następnych mówców, żeby skrócić czas swojego wystąpienia, żeby tylko konkrety, poprawki, jeżeli państwo macie, bo chciałabym, żeby goście też mogli zabrać głos.

Pan poseł Dolata.

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca. Pan poseł Łukasz Schreiber dokonał kompleksowej oceny tego budżetu, który proponujecie, i to współgra z apelami środowisk naukowych, które do nas docierają, gdzie mowa o rażącej rozbieżności między deklaracjami, które były składane i w kampanii wyborczej w 2023 r., i teraz, w ciągu tych dwóch lat rządów obecnej koalicji, a tym projektem budżetu na rok 2026. Ponieważ to jest taki budżet, o którym można by powiedzieć, że to jest za dużo, żeby umrzeć, ale za mało, żeby się rozwijać. Jeśli wydatki na naukę i szkolnictwo wyższe spadają w relacji do PKB i są chyba najniższe w ogóle po 1989 r., to jest to prawdziwy dramat, biorąc pod uwagę to, co dzieje się w świecie i jak rozwój nauki może wpłynąć na nasz potencjał, również w sferze obronności – ponieważ tutaj jest to słowo wytrych, którego używacie, że jest zagrożenie wojenne i główny nacisk jest na to. Warto też wspomnieć, że z tych środków, które są przeznaczane na armię, znaczna część po prostu nie jest wykorzystywana. Ale to już na marginesie.

Teraz, jeśli jest tak biednie, jak jest, to odpowiedzialny gospodarz, odpowiedzialny minister powinien szukać takich rozwiązań, które ten budżet, beznadziejny, słaby, będą jakoś wspierać. I tu chciałbym chwileczkę uwagi poświęcić Narodowemu Centrum Nauki, bo mamy taką sytuację, że poziom sukcesów w staraniach o środki z Narodowego Centrum Nauki zdecydowanie spada. To grozi, krótko mówiąc, migracją naukowców, którzy, jak szansa na uzyskanie środków na jakiś projekt badawczy w Polsce jest iluzoryczna, to co? – to wybiorą pracę w innych ośrodkach, które z otwartymi ramionami przyjmą naszych naukowców do swoich zespołów badawczych. Tak więc to jest jeden element.

Drugi element to jest pozyskiwanie środków europejskich, grantów europejskich. Jeśli Polska ma 47 razy mniejszą kwotę pozyskanych środków europejskich na rozwój nauki niż Niemcy...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Trzy minuty.

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

...to o czymś...

Pani przewodnicząca, to jest jednak najważniejsza może debata, którą co roku odbywamy w Komisji Edukacji i Nauki, więc jeśli...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Tylko sygnalizuję, ile czasu już minęło.

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

Rozumiem, OK. Ale proszę mi nie przerywać, to będzie znacznie krócej.

Zatem jeśli mamy taką sytuację, o której mówiłem, że Niemcy pozyskują 47 razy więcej środków na swoje programy badawcze – a przecież nie mają potencjału naukowego 47 razy większego, tak? Może mają kilka razy większy potencjał, ale nie aż taki – to ograniczanie środków na NCN jest po prostu działaniem wysoce szkodliwym. Tutaj jest uchwała rady Narodowego Centrum Nauki o potrzebie, którą oszacowano na 400 000 tys. zł – w skali budżetu państwa to są naprawdę środki drobne. Jeśli one mogłyby, panie ministrze, wygenerować, umożliwić polskim naukowcom staranie się o środki unijne, to chyba naprawdę trzeba być osobą zupełnie

pozbawioną jakieś elementarnej umiejętności antycypacji... to ograniczanie środków w tej dziedzinie jest po prostu karygodne.

Z koreferatu pana przewodniczącego Wieczorka wynika, że dostrzeżliście ten problem, ale źródło, które proponuje pan poseł Wieczorek, jest naprawdę kuriozalne. Tak naprawdę to jest rodzaj prowokacji, nawet nie intelektualnej niestety. To świadczy o tym, że kompletnie nie rozumiecie powagi problemu i ja apeluję... My złożymy poprawkę, pokażemy źródło finansowania, wydajne źródło finansowania, bo z takiego działu budżetu, gdzie poziom na przykład wydatków na rok 2025, wcześniej na 2024 to jest 40% – 60% z tego źródła. Nie będę go celowo ujawniał, bo wy powinniście wiedzieć, jakie są źródła wydajne. To w żaden sposób nie wpłynie na funkcjonowanie państwa ani instytucji, które z budżetu państwa żyją. A wy chcecie zrobić tak, że będzie dodatkowa kara dla IPN, bo damy na Narodowe Centrum Nauki.

Kolejna kwestia – instytutów Polskiej Akademii Nauk. Tutaj poziom dofinansowania jest dramatyczny, szczególnie instytutów z Wydziału I – humanistycznych. Dziura budżetowa jest pewnie ponad 100 000 tys. zł i też nie widać żadnej refleksji. A ta „Inicjatywa doskonałości”, którą zaproponowaliście – 50 000 tys. zł na 67 instytutów? Czyli ile instytutów ma szansę, żeby skorzystać z tych środków z „Inicjatywy doskonałości”? Czy to będzie miało jakikolwiek wpływ na funkcjonowanie instytutów Polskiej Akademii Nauk? Żadnego. Nawet te, które otrzymają, założymy, nawet 5 000 tys. zł, to to pozwoli im na wegetację. Nie pozwoli im na rozwój, tylko na wegetację. Gdyby to było 500 000 tys. zł, to miałyby to znaczenie i to byłaby kwota, która by świadczyła o tym, że ta wasza narracja, którą stosowaliście przy okazji dyskusji o likwidacji Akademii Kopernikańskiej: że był rzekomy zamysł poprzedniego rządu, żeby zamiast Polskiej Akademii Nauk była Akademia Kopernikańska, i mówiliście: „Tu trzeba dofinansować” ... I co? I właśnie – nie ma tego.

Tak więc naprawdę apeluję do posłów z koalicji rządzącej, żebyście, te argumenty, które wygłaszaliście tutaj przez osiem lat, jak byliście w opozycji, te swoje słowa potraktowali poważnie. Ponieważ my wtedy walczyliśmy o polską naukę, będąc wtedy w koalicji rządzącej. Pan poseł Schreiber powiedział, że nie zawsze nam się udawało i nie mamy satysfakcji z tego, co było. Absolutnie nie mamy satysfakcji z tego, co było. Ale, przepraszam, rozbudziliście oczekiwania w programie, który zgłaszaliście i teraz wypadałoby chociaż część tych oczekiwań...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Osiem minut.

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

...zaspokoić.

I na tym kończę. Liczę, że będzie refleksja wśród państwa posłów, że poprzecie poprawki, które złożymy i które naprawdę w żaden sposób nie wpłyną na funkcjonowanie państwa w innych obszarach, tylko poprawią sytuację polskiej nauki.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję, panie pośle. Pan poseł Adrian Witczak.

Apeluję o krótsze wypowiedzi. Przypominam, że są goście, którzy też chcą zabrać głos.

Poseł Adrian Witczak (KO):

Pani przewodnicząca, panie ministrze, Wysoka Komisjo, przysłuchuję się temu, co mówią posłowie Prawa i Sprawiedliwości i powiem tak: mamy porozumienie. Dlatego że wszyscy, myślę, jak tu siedzimy, zgadzamy się z tym, że środki na naukę powinny być większe.

Ale jeżeli o tym mówimy, to musimy również powiedzieć o tym, jaką pracę włożyliśmy w to, aby rzeczywiście tak było. Ponieważ my tutaj, wraz z posłankami, posłami Koalicji Obywatelskiej, wielokrotnie rozmawialiśmy z panem ministrem Wieczorkiem, z panem ministrem Gzikiem o tym, gdzie szukać źródeł finansowania, aby rzeczywiście te środki były większe. I ten budżet, który został przygotowany, uważam, że... Oczywiście nie jest budżetem marzeń, tak jak powiedział pan minister, ale jest odpowiedzialnym budżetem, który daje nadzieję na to, że będziemy mogli przeznaczać coraz większe środki na naukę.

A ja dzisiaj mógłbym państwu powiedzieć, że ten budżet, który został zaplanowany teraz, mógłby być większy o – uwaga – 2 800 000 tys. zł. Dlaczego?

Szanowni państwo, z raportu Najwyższej Izby Kontroli, który był przedstawiony, jasno wynikało, że w latach 2019–2024 wydano 2 800 000 tys. zł z budżetu państwa na działalność Sieci Łukasiewicz, przy czym według NIK nie było efektów tej działalności. Trzeba powiedzieć

jasno, że wtedy NIK wskazywała, że pod waszym zarządzaniem były w niej zawyżane przychody z komercjalizacji nawet dziesięciokrotnie, że nie było tam strategii, było słabe planowanie długoterminowe, że były zaniedbania w nadzorze i zarządzaniu danymi, że nie było programów i nie było efektów programów naukowych, które były prowadzone, że naruszano prawa płacowe, że nie było ewaluacji, oceny rezultatów. Patrząc na takie wnioski Najwyższej Izby Kontroli, można by powiedzieć tak: gdyby nie to, co robiliście w latach 2019–2024, dzisiaj byśmy powiedzieli tak: „Budżet nauki jest większy od 2 800 000 tys. zł”. Gdzie są te pieniądze? To jest jedno.

Druga rzecz. Spójrzmy na dane, w jaki sposób były wydatkowane środki...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Trzy minuty.

Poseł Adrian Witczak (KO):

...z NCN – kolejne miliardy złotych. To tu są te pieniądze. To może po prostu poczekajmy na.... Ja też zapytam... Nie ma dzisiaj pana prezesa Sieci Łukasiewicz. Może rzeczywiście powinny przyspieszyć postępowania prokuratorskie i te pieniądze, które zostały wydane w sposób niecelowy, powinny wrócić do budżetu – 2 800 000 tys. zł z Sieci Łukasiewicz. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję, panie pośle. Trzy i pół minuty.

Pani Marcelina Zawisza, pani posłanka. Bardzo proszę.

Poseł Marcelina Zawisza (Razem):

Dziękuję bardzo. Może zacznę od dwóch cytatów. Pierwszy to jest: „Przyszłość naszego świata i wartości będzie zależała od tego, czy będziemy w stanie utrzymać Europę, w tym Polskę, na najwyższym poziomie, jeśli chodzi o kreatywność, innowacyjność, naukę oraz wiedzę”. A drugi: „Każda złotówka zainwestowana w badania i innowacje generuje od 4 do 7 zł zwrotu w gospodarce”. Pierwszy cytat był z premiera Donalda Tuska, a drugi – z ministra Domańskiego.

To jest dosyć zabawne, biorąc pod uwagę to, że przedstawili państwo budżet, który jest antyrozwojowy: zamrożenie NCN, najniższe nakłady, jeśli chodzi o procent PKB w XXI w. To jest naprawdę niesamowite, jak państwa działania mijają się z tym, co państwo deklarują. To znaczy, jeżeli chodzi o warstwę słowną, to ja się z nią zgadzam: tak, musimy inwestować w naukę, musimy inwestować w badania – po to, żeby Polska się rozwijała, żebyśmy mieli kraj, w którym mamy naukowców, którzy nie uciekają z Polski, którzy to tutaj chcą pracować, tutaj mają sprzęt do tego, żeby mogli pracować, warunki, którzy nie biedują za płacę minimalną albo w okolicy minimalnej, którzy mogą po prostu się rozwijać.

I teraz, ten budżet nie gwarantuje żadnej z tych rzeczy, ani że ona się poprawi. Co więcej, mieliśmy teraz dyskusję na temat radioteleskopu pod Toruniem. Takich wniosków, które były pozytywnie zaopiniowane, jeśli chodzi właśnie o utrzymanie aparatury naukowo-badawczej, było 175. Ja się nie dziwię, że państwo nie chcieli ujawnić tej listy, ponieważ to jest lista hańby – to znaczy, to są takie rzeczy, które po prostu powinny mieć stałe finansowanie. Co więcej, w tym roku dodatkowego dofinansowania do TVP było więcej niż potrzeba jest, żeby sfinansować wszystkie te wnioski od tych mniejszych po te większe i pewnie bardziej znaczące.

Mamy ogromny problem z rozjazdem między deklaracjami, a tym, co faktycznie jest w budżecie. Muszę powiedzieć, że to jest o tyle rozczarowujące, że państwo faktycznie rozbudzili pewne emocje i pewne nadzieje w środowisku, które po prostu teraz są wysadzane w powietrze kolejny rok z rzędu.

To, że brakuje 400 000 tys. zł, jeżeli chodzi o NCN, to już wszyscy doskonale wiedzą, ponieważ środowisko naukowe się zorganizowało i zrobiło dookoła tego dosyć poważną akcję, zbierali podpisy pod petycją. I sytuacja, w której jesteśmy teraz na posiedzeniu Komisji, i proponują państwo zaopiniowanie pozytywne tego budżetu, z tym zastrzeżeniem, żeby znalazły się dodatkowe środki na NCN...

Ja uważam, że nie powinniśmy opiniować pozytywnie tego budżetu...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Trzy minuty.

Poseł Marcelina Zawisza (Razem):

...ze względu na to, że on po prostu nie odpowiada na deklaracje samego premiera i ministra finansów. To znaczy, jeśli Polska ma być krajem, który się rozwija, jeśli my mamy być krajem,

który ma jakiekolwiek ambicje i nie ma być montownią, tylko ma mieć dobrych naukowców, którzy mają dobre wynagrodzenie i pracują na dobrym sprzęcie... Ja już naprawdę mam dosyć słuchania tego, że naukowcy, nie wiem, przychodzą do pracy i nie są w stanie pracować na dobrym sprzęcie, ponieważ jest on spakowany w kartonach, bo nie ma pieniędzy na prąd. To jest sytuacja polskiej nauki i to jest problem, którego państwo nie próbuje nawet rozwiązać tym budżetem, więc my jesteśmy przeciwni pozytywnemu zaopiniowaniu tego budżetu.

Co więcej, są środki, których w tym budżecie nie ma i na które ministerstwo nawet w tym momencie nie próbuje znaleźć rozwiązania. To jest Centrum Astronomiczne im. Mikołaja Kopernika PAN, gdzie muszą znaleźć 4000 tys. zł za niezawinione przez nich przewinienie, to znaczy, kwestia własności gruntu i wyroku sądu. Tak więc to są kolejne środki, których w tym budżecie nie ma i, jak rozumiem, ministerstwo rozkłada ręce i mówi, że nie ma po prostu możliwości przekazać tych pieniędzy, w związku z czym kolejna placówka ma bardzo duży problem, jeśli chodzi o utrzymanie się nad powierzchnią, i po prostu grozi jej tak naprawdę zapaść.

Muszę powiedzieć, że jestem głęboko rozczarowana, ponieważ myślałam, że przynajmniej, jeśli chodzi właśnie o kwestie dotyczące nauki, badań i rozwoju, potraktują to państwo serio. Ale kiedy padła tutaj kwestia tego, że przypominamy, że jeszcze są obligacje dla NCN, to ja przypominam, że ta deklaracja padła w listopadzie 2024 r. Dzisiaj mamy 16 października 2025 r. i, jak rozumiem, dopiero co państwo się dogadali między ministerstwami, jak to można ruszyć, żeby w ogóle te pieniądze zostały przekazane do użycia, w związku z tym zajęło to państwu rok. To jest głęboko kompromitujące, ponieważ te pieniądze już dawno powinny być zainwestowane i te pieniądze już dawno powinny po prostu trafić do polskiej nauki. W związku z tym fajnie, że drugi raz słyszymy o tym samym, ale to nadal są te same pieniądze i one nadal nie zostały ruszone.

Zatem my będziemy oczywiście składać poprawki do tego budżetu, ale tak jak mówię, ja uważam i głęboko państwa namawiam do tego, żeby zaopiniować ten budżet negatywnie, szczególnie wśród posłów, którzy tworzą koalicję rządzącą, którzy nie tylko przez kampanię wyborczą, ale całą swoją polityczną działalność mówili o nauce.

Jeżeli chcą państwo zaopiniować pozytywnie budżet, który jest najniższy w XXI w., jeśli chodzi o nakłady w stosunku do PKB na naukę, to serdecznie państwu gratuluję dobrego samopoczucia. Ale namawiam, żeby jednak tutaj zagłosować przeciw, żeby wróciło to po prostu do Ministerstwa Finansów jako zwrotka, że te pieniądze na naukę muszą się znaleźć. Inaczej po prostu Polska nie będzie się rozwijać. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję. Sześć i pół minuty.

Pani poseł Olko.

Poseł Dorota Olko (Lewica):

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, szanowni goście, myślę, że wszyscy, jak tutaj siedzimy, nie mamy wątpliwości, że ta propozycja budżetu jest daleka od realizacji potrzeb polskiej nauki. Mam tu na myśli potrzeby rozumiane jako osiągnięcie poziomu finansowania na poziomie europejskim. Zgadza się też co do tego, że skoro traktujemy naukę jako jeden z priorytetów rządu, powinniśmy dążyć do finansowania na poziomie 3% PKB – ale dzisiaj jesteśmy jeszcze daleko od europejskiej średniej, czyli 2,2%. W tym momencie jesteśmy jednak przede wszystkim w obliczu ryzyka, że zaczniemy się cofać, nie tylko nie pójdziemy do przodu. Myślę, że na to nie możemy pozwolić.

Ja bym nie chciała mówić o wymarzonych źródłach finansowania, które dzisiaj nie istnieją. Nie chciałabym też mówić tylko o tym, na co nie ma, ale zaproponować zmiany, konkretne zmiany w tym budżecie, z istniejących już dzisiaj źródeł, bo jestem oczywiście świadoma ograniczeń i tego, jak trudny jest to budżet w związku z nakładami na obronność, i myślę, że w tym momencie trzeba myśleć o potrzebach najbardziej palących.

Ja oczywiście zgadzam się z tą rekomendacją, uważam ją za konieczną, dla komisji finansów, dotyczącą zwiększenia nakładów na naukę, ale jestem zdania, że tak ogólna rekomendacja to za mało dzisiaj, bo musimy mówić o konkretnych kwotach i o tym, skąd wziąć te pieniądze i pójść dalej niż mówienie tylko o NCN. NCN jest od lat bardzo dobrze funkcjonującą instytucją i potrzebujemy zwiększania nakładów na NCN. Ale nie tylko, bo tych palących potrzeb jest więcej i myślę, że tutaj trzeba pomyśleć też o racjonalnym poziomie tych środków.

Minister Kulasek zwracał uwagę, że żeby utrzymać standard finansowania na obecnym poziomie, czyli żeby się nie cofać, potrzebowalibyśmy ok. 700 000 tys. zł. Udało się część tej kwoty wygospodarować na poziomie prac rządowych. Po analizie projektu budżetu w obecnym kształcie stwierdzam, że ok. 580 000 tys. zł to jest realna kwota, która pozwoliłaby na zasypanie choć części dziur.

Jakie to są potrzeby? Przede wszystkim, wspomniane już NCN. Tutaj środowisko naukowe wspomina o 400 000 tys. zł; ja bym proponowała przynajmniej ok. 230 000 tys. zł na NCN...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Trzy minuty.

Poseł Dorota Olko (Lewica):

Dziękuję.

...bo w tym momencie, przy utrzymaniu poziomów finansowania, po prostu nie pójdziemy w kierunku zwiększania współczynnika sukcesu.

Druga kwestia to kwestia w ostatnim czasie bardzo głośna, czyli kwestia utrzymania aparatury badawczej. Tutaj ok. 170 000 tys. zł byłoby koniecznych, żeby po prostu więcej nie było tak, nawet w ramach istniejącego programu SPUB, SPUBi, że większość projektów nie uzyskuje finansowania.

Kolejna kwestia – Polska Akademia Nauk, wspomniana już tutaj. Po pierwsze, uruchomienie zapowiadzanego programu, analogicznego, przypominającego program IDUB-ów, dla najlepszych instytutów PAN-owskich i, po drugie, podwyżki dla pracowników instytutów PAN, czyli wyrównanie dysproporcji między instytutami a uczelniami.

I wreszcie kilka kluczowych programów ministra. Oczywiście tutaj potrzeby są szersze, ale myślę, że najbardziej paląca potrzeba to jest, po pierwsze, program rozwoju czasopism, który będzie konieczny, jeżeli chcemy wprowadzić zmiany w ewaluacji odpowiadające na postulaty środowiska naukowego; po drugie, program rozwoju stołówek, odpowiadający na postulaty środowiska studenckiego przede wszystkim; i po trzecie, zwiększenie, tak naprawdę odrobinę, Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki, który ruszył po przerwie, jest jedynym programem, który umożliwia wieloletnie finansowanie projektów z dziedziny humanistyki.

Skąd wziąć na to pieniądze?

Już kończę, pani przewodnicząca.

Część z tych propozycji pojawiła się w rekomendacji. To są środki m.in. z: Kancelarii Prezydenta, Sądu Najwyższego, Trybunału Konstytucyjnego, NIK, IPN – który, chciałabym zwrócić uwagę w odpowiedzi na to, co mówili panowie posłowie z PiS, w odróżnieniu od innych instytucji kultury notuje ciągły wzrost finansowania i tutaj po prostu te środki są – Krajowej Rady Sądownictwa i wreszcie gospodarki surowcami energetycznymi, górnictwo węgla kamiennego. Tutaj oczywiście środki na restrukturyzację są potrzebne, ale jeśli przesuniemy nawet 500 000 tys. zł z tych środków, to będzie dostępnych 1 500 000 tys. zł więcej niż w poprzednim budżecie.

Dlatego mam przygotowane takie poprawki. Myślę, że w rekomendacji Komisji powinna znaleźć się doszczegółowiona rekomendacja, jeśli mamy ten budżet zaopiniować pozytywnie. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję. Sześć minut.

Pan poseł Czarnecki.

Poseł Witold Wojciech Czarnecki (PiS):

Dziękuję bardzo. Pani przewodnicząca, panie ministrze, ja zacznę tak. Powiem najpierw o rzeczach dobrych i budujących dla nas wszystkich, myślę – że jednak polscy uczeni są niesamowicie aktywni na arenie świata, bo pozycja 60 tys. istotnych prac naukowych ze strony Polski, przy 200 tys. niemieckich, to jest dobra liczba. To pokazuje, że jednak polscy uczeni są aktywni i twórczy. 700 tys. Amerykanie, 1 mln Chińczycy w Web of Science albo Scopus – to tutaj specjalnych różnic nie mamy. To są dobre rzeczy, pokazujące, że polscy uczeni mimo niedofinansowania od wielu lat pokazują się jako uczeni o wielkim potencjale. Ale jednak w tych najbardziej liczących się publikacjach ta relacja jest w stosunku... tu mamy 1 do 3,5 w stosunku do Niemiec, a tam – gdzieś to czytałem – 1 do 9. Ale to też, przy nakładach polskich i niemieckich, jest bardzo dobry rezultat, pokazuje, że w Polsce uczeni są naprawdę... potencjał jest.

Na tym tle jest dla mnie absolutnie niezrozumiałe – i ja wielokrotnie z panem ministrem też rozmawiam prywatnie – dlaczego tak jest, że taki mamy wielki potencjał uczonych, a wyprzedzają nas w jakichkolwiek rankingach. Nie mówię o Rankingu Szanghajskim, bo to jest ten ranking zabetonowany noblistami i tutaj nie startujemy. Ale ten The Best Global Universities Ranking to jest taki ranking, który jest stworzony dopiero od siedmiu czy ośmiu lat, i tam polskie uczelnie mogą się ścigać, bo tam się rzeczywiście bada co pięć lat poprawę: ile publikacji? jak robisz? jakie masz osiągnięcia? Panie ministrze, gdyby z pana strony była jakaś stymulacja, żeby polskie uniwersytety były nagradzane za to, że przesuwały się w tym rankingu, to też by pomogło polskiemu uczonemu, bo zauważyliby, że z rankingiem wiążą się na przykład jakieś dodatkowe gratyfikacje. Ponieważ jednak jest mi wstyd jako człowiekowi, który też w nauce pracuje, a pracował, powiedzmy... mimo że teraz od 20 lat jestem w Sejmie – że 34 uniwersytety brytyjskie wyprzedzają nasze dwie perełki: UJ i UW, czy 27 niemieckich jest lepszych od naszych perełek, 11 holenderskich, 12 francuskich, 16 włoskich. Hiszpania, Francja, Belgia, Szwajcaria, Dania, Estonia, Irlandia – każdy nas wyprzedza. To jest wstyd, to coś tu nie gra. Panie ministrze, na pewno to od polityki rządu zależy, żeby tę sytuację poprawić...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Trzy minuty.

Poseł Witold Wojciech Czarnecki (PiS):

...i myślę, że powinniśmy jednak iść w tym kierunku, żeby to się poprawiło.

Niezrozumiałe dla mnie jest, dlaczego w tej trudnej sytuacji polskie uniwersytety – jak czytamy, o czym mówił dzisiaj pan poseł Dolata – mimo że mają wielki potencjał, są 46 razy mniej finansowane ze środków europejskich. To jest niezrozumiałe. Przecież my mamy potencjał, możemy... Ja wiem, że nie mamy takiego potencjału, nie mamy aparatury największej, bo nie jesteśmy w stanie prowadzić takich badań konkurencyjnych, bo nie mamy miliardów. Każdy uniwersytet amerykański: Stanford, Princeton, Berkley – każdy ma fundusze powiernicze: 13 000 000 tys. dol., 10, 11, 7, 8. Bogaci są, bardzo bogaci. I oni mogą sobie pozwolić na badania, gdzie my nie jesteśmy w stanie konkurować. My jesteśmy w stanie konkurować myślą, rozsądkiem i mądrą gospodarką.

Do tego pana premiera... pana ministra Gzika zachęcam – wiem, że jest prawdziwym i realnym uczonym, który zajmuje się nauką – żeby jednak pokazał, że coś możemy zrobić, żeby te szanse otworzył. A nie tak jak u mnie: moje centrum patentowe, które stworzyliśmy, było najlepsze w Polsce, nie dostało środków finansowych na następny rok, następne lata. Ale to już było, minęło. Mimo że byliśmy pierwsi, najlepsi w Polsce – 35 patentów.

Jeszcze jeden apel do pana ministra. Jednak, jak my wprowadzaliśmy NCBiR, to również wtedy wprowadziliśmy zapisy w budżecie zadaniowym: liczbę patentów zgłoszonych w polskim urzędzie patentowym, w amerykańskim urzędzie patentowym, w europejskim urzędzie patentowym. Zgłoszonych, a nie uzyskanych. Teraz wrócono do uzyskania. Uzyskanie patentów trwa latami i to jest zły miernik. Ja bym prosił, panie ministrze, żeby jednak wrócić do tego „zgłoszonych”, a nie „uzyskanych”, bo to żadna miara i za duży czas, i tego się nie da sprawdzić.

Bardzo dziękuję, to wszystko.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję. Pięć minut.

Pan poseł Zandberg.

Poseł Adrian Zandberg (Razem) – spoza składu Komisji:

Droży państwo, patrzę na ten projekt, który państwo przynieśliście z ministerstwa i, szczerze mówiąc, trochę nie wierzę w to, co widzę. Patrzę na panią minister Ziolo-Pużuk, patrzę na pana ministra Gzika, patrzę na pana ministra Wieczorka – spojrzałbym głęboko w oczy panu ministrowi Kulaskowi, ale pan minister Kulasek nie zaszczycił nas dzisiaj – i chcę się zapytać: czy wy wiecie, co przynieśliście?

Ponieważ przynieśliście tak naprawdę budżet drenażu mózgów, przynieśliście budżet, który oznacza degradację infrastruktury badań naukowych, przynieśliście budżet, w którym jest wprost zapisane głodzenie badań podstawowych.

Ale też przynieśliście budżet, który jest tak naprawdę budżetem wzrostu nierówności, bo tam jest realnie, jeżeli spojrzeć na to od strony potrzeb, zamrożony wzrost wydatków pomocy dla studentów. To, co tam jest, to jest ułamek tego, czego potrzeba, żeby przeciwdziałać realnemu

problemowi, z którym mamy do czynienia już dzisiaj na uczelniach, czyli temu, że jeśli ktoś nie urodził się w dużym mieście, w rodzinie względnie zamożnej, to studia są coraz większym, coraz trudniejszym wyzwaniem. To jest budżet utrzymujący patologię doktorantów przed ewaluacją żyjących za 3,5 tys. zł brutto, to jest budżet utrzymujący patologię asystentów w PAN pracujących za ile? – 19 zł powyżej płacy minimalnej. To jest budżet, w którym nadal nie będzie tych stołówek, o których ktoś tu wspomniał w dyskusji – po prostu nie ma tu środków.

I mówię o tym do koleżanek i kolegów z Nowej Lewicy, którzy wzięli odpowiedzialność za ten resort, bo, drodzy państwo, to nie jest budżet lewicowego ministerstwa. To nie jest nawet budżet centrolewicowego ministerstwa – to jest budżet kapitulacji. To jest budżet, w którym wysyłacie komunikat naukowcom: „Radźcie sobie, sami, znajdźcie sobie granty za granicą i nie wracajcie”. To jest budżet, w którym plan na innowacje wygląda tak, że poczekamy, aż ktoś inny je wymyśli, a później będziemy je kupować za ciężkie pieniądze, bo do tego się sprowadza systemowe trzymanie tak nisko wydatków na naukę, badania i rozwój.

Pan minister Wieczorek był uprzejmy wspomnieć o środkach w innych działach. To spójrzmy sobie na środki w dziale „Obronność”, gdzie wydajemy jakieś żenująco małe pieniądze na wydatki naukowo-badawcze, rozwojowe. Nie budujemy naszego potencjału, także potencjału obronnego. Cały czas działamy tak jakbyśmy przez najbliższe 10, 15 lat mieli kupować uzbrojenie w supermarkecie z bronią gdzieś za granicą i godzić się z tym, że ktoś zawsze będzie mógł nam wyłączyć włącznik – bo do tego to się sprowadza. O tym też warto pamiętać.

Drodzy państwo, tu padł pomysł, żeby marny i nędzny projekt budżetu zaopiniować pozytywnie, pod warunkiem, że dopisze się tam nic nieznaczące zdanie, że może fajnie by było, jakby ten budżet był lepszy. Nie – traktujmy jednak poważnie to, czym jest opiniowanie przez Komisję projektu przyniesionego przez ministerstwo. Ministerstwo przyniosło bubla. Tu jest potrzebny bardzo jasny...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Trzy minuty.

Poseł Adrian Zandberg (Razem) – spoza składu Komisji:

...i czytelny komunikat ze strony Sejmu – i mam nadzieję, że będzie to komunikat wysłany ponad podziałami opozycja i koalicja – że nie ma zgody na Polskę bez innowacji, że nie ma zgody na Polskę, która się zatrzyma w rozwoju, że nie ma zgody na płacenie płacy minimalnej naukowcom, na głodzenie Polskiej Akademii Nauk, na głodzenie badań podstawowych. Tak żeby może Ministerstwo Finansów troszeczkę otrzeźwiało, bo najwyraźniej ktoś w szale cięcia pozycji w Excelu postanowił przy okazji uciąć przyszłość Polski.

Zatem zachęcam państwa serdecznie oczywiście do poparcia poprawek Razem, które zgłosimy, jeżeli chodzi zarówno o badania podstawowe, o PAN, o środki na pomoc dla studentów i doktorantów, o utrzymaniu infrastruktury naukowej – ale tym oczywiście tradycyjnie będziemy zajmować się na dalszym etapie prac budżetowych. To niestety będą zdecydowanie większe środki niż te skromne sumy, które padały tutaj. Chyba że chcemy naprawdę po prostu zwinąć tę infrastrukturę i wysłać młodym ludziom informację, że lepiej, żeby związali się zawodowo z innymi działami gospodarki niż nauka, bo tutaj państwo polskie nie przewiduje żadnej przyszłości. Ale tu i teraz, i dzisiaj to jest czas na to, żeby po prostu powiedzieć panu ministrowi finansów, żeby poszedł po rozum do głowy, bo to, co przyniósł, to jest po prostu budżet anty-rozwojowy, drodzy państwo. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo. Cztery i pół minuty.

Jeszcze o głos poprosił pan poseł Wieczorek jako koreferent. Bardzo proszę.

Poseł Dariusz Wieczorek (Lewica):

Tak. Szanowni państwo, pani przewodnicząca, ja tylko zwracam uwagę, analizując oczywiście budżet, że głosy krytyczne też mogą się pojawić i co do tego nie ma żadnych wątpliwości, bo te potrzeby... Przecież za chwilę przedstawiciele środowiska będą też na to zwracać uwagę i będą o tym mówić.

Natomiast pojawił się temat dotyczący nakładów, jeżeli chodzi o badania, rozwój w stosunku do PKB – to też zwracam uwagę, że te dane, o których my tutaj mówimy, to są dane stricte budżetowe, czyli to są wydatki budżetu państwa. Natomiast jeżeli mówimy o całości, to nakłady w stosunku do PKB, biorąc pod uwagę przedsiębiorstwa, przedsiębiorców, są na poziomie 1,6% PKB.

Myślę, że to jest też element do bardzo poważnej dyskusji, dlaczego na przykład państwowe koncerty relatywnie tak mało środków wydają na badania i rozwój.

Myślę, że to jest też wielkie zadanie dla właściciela, żeby też przedstawiać zarządom koncernów pozytywne rzeczy czy pozytywne cele wynikające z prowadzenia badań, rozwoju i wykorzystania polskich instytutów, polskich uczelni dla polskiej gospodarki. Na to zwróciliśmy również uwagę, i to poseł Zandberg... Też mu patrzę głęboko w oczy, bo o tym też dyskutujemy, rozmawiamy, bo też się z tym pewnie wszyscy zgadzamy – to jest element do rozmowy z ministrem obrony narodowej, bo jeżeli jest 200 000 000 tys. zł na budżet obronny, to aż się prosi, żeby również ten 1% czy 1,5% był przeznaczany z tej kwoty na badania i rozwój.

Myślę, że jeżeli dzisiaj... Nie wiem ostatecznie, jaka będzie konkluzja, jak to przyjmiemy, ale jeżeli przyjmiemy to proponowane stanowisko, to m.in. też o tym trzeba będzie rozmawiać i być może też tam szukać dodatkowych źródeł środków finansowych, tym bardziej że nie będą to dodatkowe pieniądze, tylko zmiana przeznaczenia i pewnie to też jest możliwe.

Tak więc wszystkim nam, tak jak widzę w tej dyskusji, zależy na tym, ażeby polska nauka się rozwijała.

Natomiast jeżeli chodzi o sprzęt, to też przypominam – bo jesteśmy pewnie w fazie końcowej, pan minister sprawdzi, jak to wygląda – że chcemy przecież przygotować centralną bazę sprzętu i aparatury w całej Polsce, po to, żeby nie powielać zakupów. Ponieważ często było tak, że na jednej uczelni ten sam sprzęt był na różnych wydziałach i często niewykorzystany. W związku z tym zwracam uwagę też na to, że warto by było oprócz wzrostu środków finansowych pilnować też efektywności...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Trzy minuty.

Poseł Dariusz Wiczorek (Lewica):

...ich wydawania. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję. Dziękuję posłom za tę dyskusję.

Przechodzimy do naszych gości. Tak jak powiedziałam, 11 osób zgłosiło się do głosu, i też prosiłabym o takie skondensowane... Będę przypominać po trzech minutach, że minęły trzy minuty.

Może poproszę panią profesor Bogumiłę Kaniewską, Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich, a przygotowuje się pan profesor Jan Szmidt, Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Przewodnicząca Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska:

O już, dziękuję. Nie pierwszy raz tu jestem, ale okazuje się, że nie opanowałam tego mikrofonu.

Szanowni państwo, niewiele już mogę dodać do tej gorzkiej bardzo dyskusji – do tej dyskusji, w której po raz kolejny toczy się walkę o polską naukę, zamiast się o polską naukę po prostu zatroszczyć. Ta troska powinna być moim zdaniem rzeczywiście troską ponadpartyjną. Nauka, edukacja, szkolnictwo wyższe nie powinny być zakładnikami żadnego sporu politycznego.

Nie będę mówiła o kwestiach, które już padły. Powiem tak, rzeczywiście środków na naukę na szkolnictwo wyższe jest zdecydowanie za mało. W dyskusji nie padły argumenty także o tym, że te środki były zmniejszane także innymi sposobami, czyli przez włączenie na przykład dotacji IDUB-owej do subwencji. Nie wspominamy o tym, że mamy odpływ studentów międzynarodowych, bo propozycje KRASP, propozycje, które próbowaliśmy, ale także przez nasze ministerstwo nie zostały przyjęte jako propozycje sensowne. Ta atmosfera nieufności wobec uczelni wyższych wywołuje ogromne rozczarowanie w gronie akademików. Nie mówimy o tym, że uczelnie są obciążane coraz to większymi obowiązkami, w tym obowiązkami wynikającymi z dyrektywy NIS2. Proszę państwa, zostało wyliczone, że przygotowanie dużej uczelni do sprostania tym wymogom będzie wynosiło ok. 20–25 000 tys. zł rocznie. To nie są naprawdę bagatelne pieniądze.

O co chciałabym apelować, poza zwiększeniem środków na naukę? O to, żeby nareszcie powstał plan, strategia, polityka naukowa państwa określająca tempo dojścia do prawidłowej proporcji PKB. Ja już nie mówię o 3%, niech to będzie 2%, tak jak w większości krajów Europy, już będziemy uszczęśliwieni i zadowoleni, ale niech to będzie program rzeczywiście zaplanowany, zatwierdzony, wieloletni, perspektywiczny. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję, pani profesor.

Pan profesor Jan Szmidt, Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego, a przygotowuje się pani doktor Elżbieta Stokowska-Zagdan.

Członek prezydium Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego prof. dr hab. inż. Jan Szmidt:

Teraz, dobrze. Dziękuję bardzo.

Ja wziąłem uchwałę Rady Głównej NiSzW, żeby jak najkrócej, bo wiem, że będzie następowało zmęczenie materiału. Dzisiaj rano rada główna długo dyskutowała na ten temat. Zresztą mieliśmy... Pani profesor była u nas, pani minister Mrówczyńska, mówiła o tych sprawach, i przyjęliśmy uchwałę – osiem zdań – więc pozwolę sobie to odczytać, a potem tylko dwie uwagi szczegółowe, które sobie pozwolę. Na pewno to będzie krócej.

„Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego apeluje do rządu, Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej o istotne zwiększenie nakładów na badania naukowe i szkolnictwo wyższe w budżecie na 2026 r.

Osiąganie priorytetów rządowych: bezpieczeństwa państwa, dobrej opieki zdrowotnej, rozwoju innowacyjnego przemysłu, odporności społeczeństwa i gospodarki na zagrożenia, sytuacje kryzysowe czy wojnę hybrydową, wymaga nakładów zarówno na cele bieżące, jak i na osiąganie trwałych efektów w przyszłości. Jak pokazują przykłady krajów przodujących, rozwój nauki i szkolnictwa wyższego stanowi dźwignię uruchamiającą rozwój decydujący także o międzynarodowym znaczeniu tych państw.

Argumenty motywujące konieczność zwiększenia nakładów na szkolnictwo wyższe i naukę, poparte dostępnymi szczegółowymi analizami, podnoszone są w apelach naukowców, w opiniach ekspertów, w głosach instytucji przedstawicielskich gremiów naukowych, takich jak Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich” – przed chwilą – „Polska Akademia Nauk czy Rada Narodowego Centrum Nauki. (...) zawarte w projekcie budżetu na 2026 r. największe wzrosty nakładów na priorytety państwa dotyczą wydatków bieżących i operacyjnych, przy faktycznym zmniejszaniu lub co najwyżej zamrożeniu nakładów na działania, od których zależą szanse na rozwój i sukcesy w przyszłości. (...)

W nauce i szkolnictwie wyższym niezbędne jest sfinansowanie kompleksowych, obejmujących projekty badawcze (podstawowe i wdrożeniowe)” – podkreślam, to „wdrożeniowe” tłustymi literami – „kształcenie, stypendia, wynagrodzenia, inwestycje, utrzymanie kluczowej infrastruktury badawczej, rozwój instytucji we wszystkich dziedzinach nauki. Wzrost finansowania w tylko jednym z tych obszarów przyniesie bardzo ograniczone rezultaty.

Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego apeluje o podniesienie w budżecie państwa na rok 2026 nakładów na naukę i szkolnictwo wyższe oraz zmianę planów prowadzących do zmniejszenia funduszy na badania i rozwój mierzonych procentem PKB na plan stopniowego wzrostu nakładów do wysokości co najmniej 2%.” – czy 2,2%, bo powyżej 2% średnia krajowa.

I tylko dwie drobne uwagi, które chciałbym do tego dodać.

Gdy ostatnia ustawa wchodziła w życie, w tej ustawie była zapisana drabinka dochodzenia do 3% PKB, stopniowo rozłożona w latach. Niestety, ówczesne Ministerstwo Finansów wykreśliło ją jednym ruchem, powiedziało: „Państwa na to nie stać”. Walczyliśmy z uporem jako środowisko naukowe i szkolnictwa wyższego o to, żeby zagwarantować, bo inaczej patrzyłoby się wtedy na ten rozwój, gdybyśmy wiedzieli, że za rok będzie o tyle więcej, za dwa lata – o tyle więcej. To nie były duże wzrosty. Dzisiaj doszliśmy podobno do 1,1%, czy do 1,6% licząc z przedsiębiorcami. To 1,4%, o którym tu była mowa, to było liczone z przedsiębiorcami, dlatego tak ładnie wyglądało – bo któryś z posłów o tym mówił. To jest jedna rzecz.

A druga jeszcze rzecz. Wojsko tutaj jest.... Proszę państwa, to dla wojska jest niezbędne, żeby część środków przekazać do uczelni, które mogą wspierać badania w zakresie wojskowości, obronności i bezpieczeństwa. To nie my powinniśmy prosić o to wojsko, tylko wojsko nas, że: mamy dla was pieniądze, pomóżcie nam bronić Polski, pomóżcie nam. Przecież to jest ogromny potencjał tkwiący w szkolnictwie cywilnym, które pracuje na rzecz wojska. Są takie uczelnie, dla których badania wojskowości to jest już ponad 100 lat.

Zaraz po 2018 r. w kilku uczelniach polskich powstały duże ośrodki, które właśnie realizowały badania na potrzeby wojska, różnego rodzaju. I gdyby teraz... Ja proponowałem kiedyś na posiedzeniu KRASP – pewnie pani przewodnicząca pamięta – aby 3–5% z tych 200 000 000 tys. zł przekazać czy zapisać jako środki na badania i rozwój w zakresie, już niech będzie, wojskowości.

To, co tam wymyślimy, potem i tak w sposób naturalny przechodzi do cywilnych zastosowań, więc to będzie działało dla całego społeczeństwa, a podnosiło znacznie skuteczniej efekt zwiększenia obronności, bezpieczeństwa naszego państwa. Jeżeli tego nie zrobimy, to nie ruszymy z miejsca. Jestem o tym głęboko przekonany, a 50 lat już w tym zawodzie robię. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo panu profesorowi.

Pani doktor Elżbieta Stokowska-Zagdan, Konferencja Rektorów Publicznych Uczelni Zawodowych, a przygotowuje się pan profesor Marek Konarzewski, Polska Akademia Nauk.

Zastępca przewodniczącego Konferencji Rektorów Publicznych Uczelni Zawodowych dr Elżbieta Stokowska-Zagdan:

Pani przewodnicząca, pani minister, panie ministrze, panie i panowie posłowie, szanowni państwo, reprezentuję małą część środowiska akademickiego, a mianowicie państwowe uczelnie zawodowe, ale czuję się w obowiązku zabrać głos, ponieważ małe środowisko to mały budżet. Budżet wszystkich uczelni zawodowych jest na poziomie mniej więcej jednej dużej uczelni akademickiej w Polsce, a mały nie ma z czego przesuwac, tak? Zamrożenie subwencji na rozwój potencjału dydaktycznego w uczelniach zawodowych może oznaczać, i oznacza, ogromne problemy z utrzymaniem wyniku finansowego.

Szanowni państwo, uczelnie zawodowe w tym roku odnotowały ogromny sukces – sukces rekrutacyjny. Brzmi dziwnie w dobie niżu demograficznego, ale na uczelnie trafił ten podwójny rocznik. Sześciolatki, którzy poszli wcześniej do szkół, dziś są właśnie na uczelniach, dlatego ten sukces rekrutacyjny.

Przyjęliśmy w ramach limitów rekrutacyjnych – myślę, że wszystkie uczelnie zawodowe odnotowały ten sukces – na poziomie 10–15%. Co to oznacza? Zwiększenie kosztów na dydaktykę, bo to jest zwiększenie liczby grup studenckich.

Mamy jeszcze inny problem, a mianowicie ten sukces rekrutacyjny odnotowaliśmy na takich kierunkach bardzo potrzebnych, jak pielęgniarstwo, ratownictwo medyczne, fizjoterapia, szanowni państwo. A to się zderza z kolejnym problemem, a mianowicie zaostrzeniem standardów kształcenia, bo ministerstwo już kilkukrotnie zaostrzyło standardy kształcenia na tych kierunkach, a nie partycypuje w kosztach kształcenia przez uczenie zawodowe na tych kierunkach. Standardy kształcenia oznaczają zmniejszenie liczebności grup – grup w szpitalach, grup ćwiczeniowych, grup laboratoryjnych, a to oznacza znów zwiększenie kosztów dydaktycznych.

I tu serdeczna prośba. Pan minister Wieczorek wspominał o tym, że na szkolnictwo wyższe jest także ten budżet resortowy. My wnioskowaliśmy o to jako Konferencja Rektorów Publicznych Uczelni Zawodowych i ja ten wniosek powtórzę: uczelnie zawodowe, 30 z 31 uczelni zawodowych prowadzi kształcenie na kierunkach pielęgniarstwo, część z nich na kierunkach ratownictwo, część z nich jeszcze dodatkowo na kierunku fizjoterapia. Bardzo potrzebne kształcenie, które zasypuje lukę pokoleniową w regionach, bo nasi absolwenci pracują w szpitalach powiatowych, w szpitalach wojewódzkich, w małych ośrodkach. Szanowni państwo, zamrożenie subwencji dla uczelni zawodowych to jest śmierć dla tych uczelni.

Innych wątków nie będę poruszać, chociaż nasuwają mi się jeszcze dwa pytania, A mianowicie: czy ten trzyprocentowy wzrost wynagrodzeń...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Trzy minuty.

Zastępca przewodniczącego KRePUZ dr Elżbieta Stokowska-Zagdan:

...będzie liczony od poziomu wynagrodzeń z 2024 r., czy z 2023 r. i czy projektowany wzrost wynagrodzenia dla asystentów – które było po prostu niegodne, bo oscylowało wokół najniższej krajowej, a ma stanowić 60% wynagrodzenia profesora – ma być pokryty z tego trzyprocentowego wzrostu wynagrodzeń?

Właściwie z mojej strony, szanowni państwo, to wszystko. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo.

Pan profesor Marek Konarzewski. Przygotuje się pan profesor Grzegorz Marzec, przedstawiciel instytutów naukowych PAN.

Prezes Polskiej Akademii Nauk prof. Marek Konarzewski:

Bardzo dziękuję. Ja przede wszystkim chciałbym bardzo podziękować za cenne i celne diagnozy, które usłyszeliśmy w wypowiedziach pań i panów posłów. Naprawdę zgadzam się z państwa słowami i właśnie przynajmniej tutaj mamy zgodę. Bardzo się z tego cieszę. Natomiast króciutko co do samej akademii – tej części budżetu, która została przedstawiona.

Droży państwo, w całości ten budżet będzie rósł o 2,85%, czyli to jest poniżej inflacji. Przy tym wewnątrz poszczególne rubryki rozkładają się bardzo nierówno, to znaczy, my chcieliśmy większość tych pieniędzy przeznaczyć – całe szczęście będzie to możliwe – na wzrost wynagrodzeń w jednostkach pomocniczych, które to wynagrodzenia były na poziomie, albo poniżej, płacy minimalnej. Tak więc ten wzrost tutaj napędza tę część, która tak najładniej wygląda, bo tam jest kilkanaście procent wzrostu. To bardzo się z tego cieszę.

Ale z drugiej strony są takie wydatki jak na przykład wydatki na rzecz instytutów międzynarodowych, a mamy dwa takie instytuty, które mieszczą się w tym budżecie. Dyrektor jednego z tych instytutów, pani profesor Agnieszka Chacińska, jest z nami. To najmłodszy zresztą instytut akademii – Międzynarodowy Instytut Mechanizmów i Maszyn Molekularnych. Tutaj naprawdę to jest dzielenie biedy, bo mam 1500 tys. zł, które będziemy musieli podzielić jakoś na dwa instytuty. Były takie czasy, kiedy mogliśmy tej wielkości sumę przeznaczać na jeden instytut, a to jest akurat instytut, który jest naprawdę w ogromnej potrzebie finansowej. Mam nadzieję, że pani dyrektor będzie miała sposobność, żeby coś nam jeszcze o tym powiedzieć, bo to doskonały, niestety doskonały, przykład, jak się układają finanse w Polskiej Akademii Nauk, w instytutach.

Natomiast chciałbym pokazać też, że jesteśmy naprawdę proaktywni. Dokonaliśmy w akademii przeglądu możliwości i kompetencji instytutów pod względem technologii obronnych. To naprawdę doskonale wygląda. Przesłałem stosowne pismo z informacją na ten temat do naszego bezpośredniego nadzorca, czyli do KPRM, do ministerstwa nauki rzecz jasna, do MON i na wszelki wypadek do MSZ.

Cóż, czekam na rozmowę w MON – jeszcze się jej nie doczekałem. Podobnie jak od miesiąca czekam na spotkanie z największym nieobecnym dzisiaj, to znaczy z panem ministrem finansów, w sprawie budżetu akademii – też się jeszcze nie doczekałem. Może się uda, bo to jest ten właściwy adresat.

Ja naprawdę chciałbym tutaj powiedzieć, że po stronie ministerstwa mamy sojuszników i tutaj bym nie upatrywał problemu. Problem jest rzeczywiście strukturalny. Problem dotyczy całego budżetu i całego rządu.

I skończę jak Katon: a budżet NCN musi wzrosnąć. Dziękuję państwu bardzo.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo.

Pan profesor Grzegorz Marzec, przedstawiciel dyrektorów instytutów naukowych PAN, a przygotowuje się pani profesor Agata Starosta, sygnatariusze petycji w sprawie finansowania nauki.

Bardzo proszę.

Członek prezydium Zgromadzenia Dyrektorów Instytutów Naukowych Polskiej Akademii Nauk prof. dr hab. Grzegorz Marzec:

Szanowna pani przewodnicząca, szanowni państwo posłowie, dobrze się składa, że mogę mówić też w uzupełnieniu do głosu pana prezesa Marka Konarzewskiego, bo to, że tak powiem, uzupełni całe spektrum spraw związanych z Polską Akademią Nauk. Ja reprezentuję tutaj Zgromadzenie Dyrektorów Instytutów Naukowych PAN, które jest stałym doradczym organem pana prezesa akademii, i powiem o sprawach instytutów.

Tu ważna rzecz – dziękując wszystkim państwu, którzy mówili o instytutach Polskiej Akademii Nauk – instytuty nie są finansowane z części 67 – Polska Akademia Nauk, tylko z części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka. To zresztą powoduje, że my czasem jesteśmy dla państwa niewidoczni, nierozpoznawalni, a bardzo chcielibyśmy się przypomnieć.

Chcielibyśmy się przypomnieć też dlatego, że nastroje w instytutach obecnie są bardzo niedobre. Nie chcę mówić „dramatycznie niedobre”, ale gdybym tak powiedział, to na pewno bym nie skłamał. Od wejścia w życie ustawy 2.0, od 2018 r., jeśli porównać wzrosty czy nakłady na instytuty w porównaniu do innych podmiotów nauki i szkolnictwa wyższego, jesteśmy daleko w tyle, jesteśmy – tak to czujemy – konsekwentnie spychani na margines. Czujemy, że to jest

już ten moment, kiedy musimy artykułować te swoje potrzeby, żądania, odczucia, a nawet je wykrzykiwać. My się nie dopominamy o lepsze traktowanie; my się po prostu dopominamy o traktowanie równe, w średnim przypadku – o w miarę równe.

Tymczasem, szanowni państwo – tu oczywiście padnie kwota – z wyliczeń zgromadzenia dyrektorów wynika, że zapóźnienia finansowe od 2018 r. do dzisiaj w stosunku do innych podmiotów systemu nauki i szkolnictwa wyższego, jeśli chodzi o instytuty PAN, to 250 000 tys. zł.

Nawet, szanowni państwo, kiedy rok temu przyznano środki na 30% podwyżki, my otrzymaliśmy porównywalnie o 5% mniej. W tym roku nie otrzymaliśmy w ogóle tych 5% na zwiększenie wynagrodzeń. I ja, jako dyrektor jednego z instytutów, jestem pytany przez pracowników, dlaczego w dużej części Polski przyznaje się podwyżki, a ja tych podwyżek przyznać nie mogę.

Kolejna rzecz to są minimalne wynagrodzenia za pracę. Są duże grupy pracowników w instytutach, również w moim, gdzie są takie pensje, te minimalne wynagrodzenia krajowe i kiedy rząd podnosi sukcesywnie pensję minimalną krajową, to my też jesteśmy zmuszeni te pensje podnieść. Niestety zdarza się dość regularnie, że nie otrzymujemy na to środków. To znaczy, pracownicy nienaukowi w instytutach nie są traktowani jako pracownicy nauki. Mówimy tutaj o dokumentalistach, laborantach, pracownikach badawczo-technicznych, bibliotekarzach. Jest to sytuacja moim zdaniem niezrozumiała.

A jeszcze słyszymy, że może być gorzej...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Trzy minuty.

Członek prezydium ZDIN PAN prof. dr hab. Grzegorz Marzec:

Już, pani przewodnicząca – dwa zdania.

Słyszymy, że może być gorzej, dlatego że podobno – mam nadzieję, że nie jest to prawda – Ministerstwo Finansów zażądało, żeby wyzerować koszty planowanej reformy Polskiej Akademii Nauk, która powstała przy współpracy wszystkich głównych aktorów tego naszego środowiska przy Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

W jakiej jesteśmy obecnie sytuacji? Jesteśmy w takiej sytuacji – już finalizuję swoją wypowiedź – że nas ratują tylko, za co bardzo dziękuję, interwencyjne i jednorazowe dorzutki przyznawane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Ale tak się nie da po prostu tego ciągnąć. I my, też jako osoby odpowiedzialne za instytuty, jesteśmy po prostu na granicy wytrzymałości. Dopominamy się o rozwiązanie systemowe, o takie rozwiązanie na trwałe, nie jednorazowe – żeby na trwałe wpisać do budżetu instytutów 250 000 tys. zł. Mówię to z pełną odpowiedzialnością.

Wiem – będzie kropka – że sekretariat Komisji przekazał państwu posłom świeżo uchwalone stanowisko zgromadzenia dyrektorów. Być może mieli państwo czas się z nim zapoznać, jeżeli nie, mam je tu wydrukowane, mogę państwu wszystkim przekazać.

Bardzo dziękuję za uwagę.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo.

Wszystkie dokumenty, które wpłynęły do Komisji z różnych instytucji, zostały przekazane wszystkim posłom, tak że posłowie mają te informacje.

I tak jak zapowiadałam, pani profesor Agata Starosta, sygnatariusze petycji dotyczącej finansowania edukacji.

Przygotuje się pan dyrektor, pan profesor Krzysztof Józwiak, Narodowe Centrum Nauki.

Reprezentantka sygnatariuszy petycji dotyczącej finansowania nauki prof. ucz. dr hab. Agata Starosta:

Dziękuję bardzo za udzielenie mi głosu. Chciałabym jeszcze dodać, że profesor Łukasz Okruszek zgłaszał się tuż po mnie, więc jakby mógł też dostać głos.

Szanowni państwo, jestem tutaj w imieniu ponad 6 tys. osób, które podpisały petycję, podpisały apel do rządzących o to, żeby zwiększyć finansowanie nauki. Zwłaszcza skupialiśmy się na Narodowym Centrum Nauki.

Dlaczego? Może opowiem kilka słów o mojej historii. Pracowałam prawie czter...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Ja bym prosiła, żeby...

Reprezentantka sygnatariuszy petycji dotyczącej finansowania nauki prof. ucz. dr hab. Agata Starosta:

Będzie krótko.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

...mówić o meritum, a nie...

Reprezentantka sygnatariuszy petycji dotyczącej finansowania nauki prof. ucz. dr hab. Agata Starosta:

To będzie krótko.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

...nie o historii, dobrze?

Reprezentantka sygnatariuszy petycji dotyczącej finansowania nauki prof. ucz. dr hab. Agata Starosta:

Ale to jest meritum.

Poseł Adrian Zandberg (Razem) – spoza składu Komisji:

Ale to jest meritum, pani przewodnicząca.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Przepraszam, ale chce pani opowiedzieć swoją historię...

Reprezentantka sygnatariuszy petycji dotyczącej finansowania nauki prof. ucz. dr hab. Agata Starosta:

Chcę powiedzieć jedno zdanie wstępu...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

...a my chcielibyśmy...

Reprezentantka sygnatariuszy petycji dotyczącej finansowania nauki prof. ucz. dr hab. Agata Starosta:

...jak wygląda sytuacja...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Przepraszam...

Poseł Marcelina Zawisza (Razem):

Jak można odbierać głos?

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Przepraszam...

Poseł Marcelina Zawisza (Razem):

Na litość boską.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Ale proszę o spokój. Pani powiedziała, że chce powiedzieć swoją historię. Apeluję, żeby nie opowiadała swojej historii, tylko odniosła się do meritum problemu, o którym dyskutujemy.

Bardzo proszę. I panią poseł, i pana posła proszę o nieprzerywanie.

Poseł Marzena Anna Machalek (PiS):

Zabrała pani dwie minuty czasu.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Przepraszam, zas... Pani poseł, każdy ma swój czas na głos. Zastopowaliśmy stoper i liczymy czas dalej.

Reprezentantka sygnatariuszy petycji dotyczącej finansowania nauki prof. ucz. dr hab. Agata Starosta:

Prawie 14 lat pracowałam za granicą. Cała moja kariera naukowa, opiera się o granty. Wróciłam do Polski w 2017 r., gdy pojawiło się bardzo dużo grantów na powroty do Polski, pojawiło się dużo grantów na zakładanie własnych grup i w taki sposób właśnie rozpoczęłam moją karierę w tym kraju. Granty pozwoliły mi najpierw na pracę w Lublinie, następnie przeniesienie się do Warszawy. Pracuję w instytucie PAN-owskim, w którym niemal 60% osób zatrudnionych jest

tylko na granty, ponieważ subwencje nie starczą na to, żeby zaproponować ludziom pensję. I to jest absolutnie nieakceptowalne. Jeżeli nie dostanę kolejnego grantu, będę musiała rozwiązać grupę i naprawdę utalentowane osoby będą musiały szukać sobie nowej pracy.

To nie może tak wyglądać. My mamy ogromną lukę pokoleniową. My tracimy talenty. My mamy młodych ludzi, zdolnych ludzi, bardzo pracowitych ludzi, którzy bez problemu znaleźliby pracę za granicą, ale z jakiegoś powodu wybierają Polskę. Naprawdę apeluję o to, żeby znalazły się pieniądze na to, żeby dojść przynajmniej do 10% współczynnika sukcesu NCN, o którym jest mowa.

Chciałabym również zauważyć, że w strategii rozwoju Polski do 2035 r. wpisali państwo 25% dla NCN jako współczynnik sukcesu, jednocześnie w planie dojścia do tych wszystkich wskaźników, które państwo wskazują, nie ma żadnego planu. W załączniku nr 1 nie ma nawet słowa o tym, jak ma być zwiększone finansowanie nauki.

I tutaj jeszcze przypomnę, Nagroda Nobla z tego tygodnia z ekonomii: żeby gospodarka mogła się rozwijać, musimy inwestować w innowacje, musimy inwestować w badania, w zbieranie wiedzy. W innym wypadku będziemy ofiarami pułapki średniego dochodu – po prostu będziemy montowniami. Nasza gospodarka dalej nie będzie się rozwijała, więc będziemy mogli zapomnieć o tym, że jesteśmy 20. gospodarką świata.

To, co chciałabym jeszcze tutaj dodać, to szkoda, że rozmawiamy tylko o tym, jak jest źle w nauce. Dzisiejsze spotkanie powinno być o tym, jaki mamy plan na rozwój nauki. Tutaj patrzę na ministra Gzika, który wielokrotnie powtarzał o tym, że musimy myśleć o efektywności wydawania pieniędzy. Ja się z tym absolutnie zgadzam. Bardzo bym chciała, żeby się pojawiła agencja, która będzie finansowała badania na średnich poziomach gotowości technologicznej – to jest coś, czego nam bardzo brakuje...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Trzy minuty.

Reprezentantka sygnatariuszy petycji dotyczącej finansowania nauki prof. ucz. dr hab. Agata Starosta:

Tak że tutaj mój apel: musimy myśleć o przyszłości, musimy myśleć o tym, jak finansować naukę. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo.

Pan profesor Krzysztof Józwiak...

Reprezentant sygnatariuszy petycji dotyczącej finansowania nauki prof. ucz. dr hab. Łukasz Okruszek:

Przepraszam...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

...Narodowe Centrum Nauki. Przygotuje się pan profesor Łukasz Okruszek, petycja do spraw finansowania nauki.

Bardzo proszę.

Dyrektor Narodowego Centrum Nauki prof. dr hab. n. farm. Krzysztof Józwiak:

Bardzo dziękuję. Szanowni państwo, było bardzo dużo odniesień do Narodowego Centrum Nauki, co traktuję również jako zobowiązanie dla naszej instytucji. Chciałbym powiedzieć o tych kwotach.

W przyszłym roku łączne środki przeznaczone w NCN będą wynosiły 1 792 000 tys. zł, co rzeczywiście stanowi wzrost o ok. 2%. Natomiast również rzeczywiście jest tak, że dotacja celowa – czyli te środki, które są przeznaczone bezpośrednio na finansowanie konkursów grantowych – pozostaje na niezmiennym poziomie.

To prawda, że w poprzednim roku uzyskaliśmy obligacje skarbu państwa na nominalną kwotę 500 000 tys. zł i po pewnych dyskusjach i z ministerstwem nauki, i z Ministerstwem Finansów mamy już w tej chwili możliwość ich użytkowania, spieniężenia i przeznaczenia na projekty.

Będziemy chcieli to zrobić.... zacząć już w przyszłym roku. Ta kwota będzie wydana w okresie około trzech lat na finansowanie głównie kilku konkursów przeznaczonych dla młodych naukowców. Uważamy, że to dla nich te środki w największym stopniu powinny być przeznaczone.

Pozwoli to na sfinansowanie tych konkursów z tym wskaźnikiem sukcesu na poziomie ok. 25%. Dążymy do tego, żeby tak było.

Z drugiej strony pozwala to też trochę zwolnić inne środki, które mogą być przeznaczone na inne konkursy. W innych konkursach też w najbliższych latach te współczynniki sukcesu będą wynosiły ok. 16–17%.

To jest oczywiście bardzo ważny zastrzyk dla Narodowego Centrum Nauki, natomiast oczywiście również jest tak, że w pierwszej połowie roku sygnalizowaliśmy ministerstwu potrzebę zwiększenia dotacji celowej w przyszłym roku o ok. 400 000 tys. zł do kwoty 2 080 000 tys. zł, co pozwoliłoby tak naprawdę na utrzymanie wskaźników sukcesu na poziomie 20% dla wszystkich konkursów. To było później powtarzane i też przez już przytoczony tutaj apel... uchwałę Rady Narodowego Centrum Nauki. Wiem też, że znajdowało się to w różnych petycjach czy też apelach, które były w obiegu publicznym. Za to też serdecznie dziękuję. Chciałem o tej informacji też powiedzieć, czy też ją uporządkować.

Na końcu jeszcze chciałbym się odnieść do sformułowań jednego z posłów, bo padła taka informacja. Nic mi nie wiadomo na temat jakichś nieprawidłowości czy...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Trzy minuty.

Dyrektor NCN prof. dr hab. n. farm. Krzysztof Józwiak:

...czy postępowań prokuratorskich, które dotyczyłyby Narodowego Centrum Nauki.

Bardzo dziękuję.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo.

Pan profesor Łukasz Okruszek, a przygotuje się pani Anna Nieczaj, Krajowa Reprezentacja Doktorantów.

Reprezentant sygnatariuszy petycji dotyczącej finansowania nauki prof. ucz. dr hab. Łukasz Okruszek:

Dziękuję, pani przewodnicząca, za udzielenie głosu.

Ja bardzo doceniam... Nie będę opowiadał swojej historii, jak to działa – napisałem wszystkim członkom Komisji maila, co dla mnie znaczy NCN, i dlaczego o niego walczymy: że dzięki niemu jako prosty chłopak nie z liceum Staszica, tylko z liceum w Pabianicach, mogłem robić karierę w nauce. Przeczytałem państwu za to trzy wypowiedzi, które łatwo można znaleźć w naszej petycji, które pokazują nam, o co walczymy, dlaczego to robimy.

Pierwsza – doktorant z UAM w Poznaniu: „Jestem doktorantem nauk biologicznych prowadzącym nowatorskie badania, obywatelem Polski, który lubi Polskę, lubi w niej mieszkać i nie chcę być zmuszony do wyjazdu za lepszą przyszłością.

Druga: „Kończę studia, mam zamiary na doktorat. Mam córkę, chciałbym mieć więcej dzieci, ale nie wiem, czy zdecyduję się na nie, bo nie mam pewności, czy będę je w stanie utrzymać”.

Trzecia, badaczka z Oksfordu, pisze nam: „Chciałabym wrócić do Polski i tu prowadzić badania, tu wykorzystać wiedzę, którą zdobyłam w zagranicznych ośrodkach, ale martwi mnie sytuacja finansowa nauki w Polsce”.

Dorzucę jeszcze jedną od siebie z labu. Wczoraj moja doktorantka dostała Nagrodę Prezesa Rady Ministrów za wyróżniającą się pracę doktorską. Badała w niej, jak samotność wpływa na postrzeganie zagrożeń. Wydawałoby się, że taki temat, który dzisiaj byłby dość ważny, nie? Teraz Ola – pozwoliła mi mówić o swojej historii, więc powiem – jest w Maxie Plancku. Świetnie radzi sobie ze zdobywaniem finansowania w Berlinie. To, co mnie uderzyło, to to, że gdy mówi o schematach finansowania, o bogatych niemieckich schematach finansowania, to na przykład dowiedziałem się, że niemieckie schematy finansowania zakładają, że częścią tego finansowania będzie nauka języka, bo oni z automatu zakładają, że chcą tych ludzi zatrzymać, chcą ich po prostu nam, mówiąc kolokwialnie, odebrać. I czy możemy w tej sytuacji powiedzieć: „Niech jadą”, odpuszczając finansowanie nauki? Czy my naprawdę możemy sobie coś takiego założyć, że po prostu, nie wiem...

Rozumiemy, że argumentem, że nie ma pieniędzy na naukę, jest obronność. My się w tym zgadzamy. Ale czy kraj, który odpuszcza innowacje, który odpuszcza naukę, rozwój własnych technologii, może powiedzieć, że jest krajem bezpiecznym i silnym w którymkolwiek momencie? Czy możemy tak powiedzieć? Czy bez inwestycji w naukę, w naszą dziedzinę, choćby badania

społeczne, humanistykę... Czy możemy w dobie wojny hybrydowej nie wydawać na naukę: na badania dezinformacji, polaryzacji, na badania właśnie epidemii samotności – tego, co robi z naszym społeczeństwem, jak wpływa na jego odporność.

Ja chylę czoła przed każdym młodym człowiekiem, który decyduje się iść w naukę, w momencie, kiedy stypendium doktoranckie wynosi 70% płacy minimalnej, kiedy asystent rzeczywiście dostaje 4685 zł. To jest naprawdę bardzo ważne, żeby ci ludzie tu byli, żeby to robili.

Liczę na to, że uda mi się zrobić wszystko, żeby Ola wróciła do Polski, żeby rzeczywiście była tu. Wróciła, zaczęła robić swoje badania, kiedy skończy postdoca. Ale w tym momencie nasza sytuacja w instytucie to jest trwanie, to nie jest żaden rozwój...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Trzy minuty.

Reprezentant sygnatariuszy petycji dotyczącej finansowania nauki prof. ucz. dr hab. Łukasz Okruszek:

...to nie jest robienie badań.

Już za sekundkę kończę.

Ja czuję potrzebę, żeby o tym mówić, ale ostatnio przez to, że mówię o tym, że po prostu ten stan rzeczy nie jest do utrzymania, częściej bywam na posiedzeniach komisji sejmowych niż na konferencjach naukowych.

Do czego zresztą ona ma wracać, jeżeli tak naprawdę w zeszłym roku moją główną aktywnością było chodzenie i opowiadanie, że nasz instytut, Instytut Psychologii PAN – miejsce, gdzie jest pierwszy polski grant ERC z psychologii, który ma A+, walczy o to i krzyczy, że nie ma na pensję? Do czego ona ma wracać, jeżeli widzi, że ja musiałem zacząć właśnie pracę dydaktyczną w Krakowie, żeby spiąć rachunki – będąc kierownikiem grupy badawczej?

Podpisuję się pod wszystkim, co mówił Grzegorz, bo jak mamy planować jakiegokolwiek dalsze działanie, jeżeli nie wiadomo, jak będzie funkcjonował NCN, bo nie mamy stałego wzrostu nakładów, a za to coroczną akcją ratunkową. Liczymy na to, że znajdą się te środki, że znajdą się środki na NCN, które jest niedofinansowane. Liczę, że znajdą się środki na wszystkie pracownice i prokontościowe zmiany wypracowane w ramach pracy nad ustawą o Polskiej Akademii Nauk – mam nadzieję, że nie zostanie wyzerowana, tak jak mówi o tym Grzegorz.

Wczoraj przekazaliśmy petycję ministrowi Kulaskowi. uzyskaliśmy od niego zapewnienie...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Cztery minuty.

Reprezentant sygnatariuszy petycji dotyczącej finansowania nauki prof. ucz. dr hab. Łukasz Okruszek:

...że zrobi wszystko, żeby znaleźć te środki. Tutaj mamy kopię, którą liczę, że uda się też za chwilę przekazać przewodniczącej Szumilas.

Myślę, że wydatki na rozwój, na innowacje, na naszą wspólną dobrą przyszłość nie powinny być częścią międzypartyjnej przepychanki, tylko celem ponadpartyjnego konsensusu. Wierzę, że jako 20. gospodarka świata i kraj, który aspiruje do bycia liderem regionu, naprawdę jesteśmy w stanie taki wypracować. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo.

Teraz pan... pani, przepraszam, Anna Nieczaj, Krajowa Reprezentacja Doktorantów, a przygotowuje się Kamil Bonas, Parlament Studentów RP.

Przewodnicząca Krajowej Reprezentacji Doktorantów Anna Nieczaj:

Szanowna pani minister, panie ministrze, pani przewodnicząca, szanowni państwo, dziś nauka w Polsce niestety dusi się z braku powietrza, z braku środków. Doktoranci rezygnują, zespoły badawcze się rozpadają, a projekty ocenione na najwyższym poziomie niestety pozostają w szufladach. I będzie jeszcze gorzej.

W pełni popieramy głos jej magnificencji pani profesor Bogumiły Kaniewskiej, że nauka powinna być w pełni apolityczna i niezależna od żadnej ze stron. Przez brak troski polska nauka znajduje się w stanie kryzysu finansowego. Planowany budżet na 2026 r. zakłada najniższy poziom finansowania nauki w XXI w. Polska nauka traci zdolność konkurowania, innowacyjności i przyciągania młodych talentów. Stypendia doktorantów w tym momencie na rękę wynoszą

ok. 3100 zł przed oceną śródkresową oraz ok. 4,5 tys. zł po. Większość doktorantów, którzy niestety nie mają możliwości dodatkowych środków z grantów, po prostu podejmuje dodatkową pracę zarobkową, a w skutku kolejnym – po prostu odchodzi.

Doktoranci i młodzi naukowcy są w bardzo trudnej sytuacji, ponieważ już teraz widzimy odpływ młodych naukowców z akademii. Coraz popularniejsze stają się dropouty z doktoratu. Jeden z raportów prowadzonych przez naukowców z UMK w Toruniu pokazuje, że aż 79,8% doktorantów, którzy wzięli udział w badaniu, podało niskie dochody jako powód, dla którego zamierzają podjąć pracę poza sektorem nauki lub całkiem odejść z doktoratu. Młodzi badacze nie widzą perspektyw i coraz częściej opuszczają akademię lub całkiem wyjeżdżają z Polski. W efekcie tracimy całe pokolenie naukowców, którzy mogliby budować potencjał kraju w dziedzinach strategicznych, czyli zdrowia, obronności, energii czy nowych technologii.

Narodowe Centrum Nauki, filar badań podstawowych, jest zagrożone. Zamrożenie dotacji NCN doprowadzi do spadku współczynnika sukcesu w grantach, co oznacza, że de facto 9 na 10 dobrze ocenionych projektów nie dostaje finansowania. Skutkiem jest marnowanie potencjału naukowego, rozwiązanie zespołów badawczych i odpływ młodych naukowców za granicę. Doktoranci są niestety ofiarami obecnego kryzysu, ponieważ badania finansowane przez NCN stanowią podstawę ich doktoratów, publikacji i kariery naukowej. Brak grantów równa się dla nas brak możliwości prowadzenia badań, obrony doktoratów, mobilności naukowej, publikacji, a także drastycznie spada jakość rozpraw doktorskich.

Wielokrotnie słyszymy, jak ważna jest nauka, jak ważni są młodzi ludzie, jak ważni są młodzi naukowcy decydujący się na rozwijanie polskiej nauki. Tymczasem działania budżetowe są z tymi deklaracjami w rażącej sprzeczności. Również jako Krajowa Reprezentacja Doktorantów apelujemy o zwiększenie finansowania na naukę.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Trzy minuty.

Przewodnicząca KRD Anna Nieczaj:

Niestety nie da się budować w przyszłości naszego kraju bez młodych osób, które niestety nie będą w niej występować. Uważamy, że należy traktować finansowanie badań nie jako koszt, ale inwestycję strategiczną. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo.

Pan Kamil Bonas, Parlament Studentów RP. I ostatni głos – pan Janusz Szczerba, prezes Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki.

Bardzo proszę, pan Kamil Bonas.

Przedstawiciel Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej Kamil Bonas:

Dziękuję, pani przewodnicząca. Drodzy państwo, może zaczę od młodych, dlatego że reprezentuję tutaj 1 mln 300 tys. studentów i studentek. Uważam, że Polski po prostu nie stać na wyjazd za granicę młodych ludzi, którzy mają olbrzymi potencjał rozwojowy dla naszego kraju, a takich osób jest naprawdę bardzo dużo. Ci, którzy studiują, doktoranci, doktorantki, młodzi naukowcy, widzą możliwości rozwojowe za granicą, a nie u nas w Polsce, i to jest bardzo duży problem, z którym się zmagamy. Sam osobiście znam wiele takich osób, które wyjechały do Kalifornii, Wielkiej Brytanii czy Holandii tylko dlatego, że pieniądze, które są tam oferowane, dają im możliwości nie tylko przeżycia, o czym dzisiaj już było dużo mowy, ale właśnie tego, żeby iść do przodu, żeby nie stać w miejscu. I to jest jeden z elementów.

A drugi, dla mnie bardzo ważny, to również taki, że ostatnio w tym całym dyskursie politycznym, publicznym jest bardzo często podawany argument, że teraz musimy skupić się na zbrojeniach i na wydatkach na obronność państwa. Ja to jak najbardziej rozumiem i to jest bardzo ważne. Tylko proszę popatrzeć na to, że są też inne kraje, nawet w Europie, które również mają granice z Rosją: Finlandia, Estonia – w tych państwach również wydaje się więcej rok do roku pieniędzy na zbrojenia, a pomimo tego taka Finlandia wydaje 3% PKB na naukę i badania naukowe, Estonia – 2%. A wzorujemy się bardzo często chociażby na Finlandii: że to jest świetny wzór do obrony cywilnej, do tego, jak przygotować się na wojnę. Kolejne takie państwo, które chciałbym podać... Teraz będzie wielki projekt europejski mówiący o tym, że będziemy budować kopułę antydronową, przeciwdronową. Izrael ma już tę słynną żelazną kopułę. Izrael przeznacz 6% na naukę i badania naukowe – to się nie bierze znikąd.

I, proszę państwa, tutaj posłanka Zawisza mówiła o tym, że zainwestowana 1 złotówka daje nam 4–7 zł. Pani posłanko, są nawet badania, bardzo rzetelne, które mówią: 8–13 zł. To jest zdecydowanie więcej.

Proszę państwa, motory napędowe wzrostu gospodarczego, które mamy w Polsce, powoli się wyczerpują i w końcu się wyczerpią, a my z czegoś musimy mieć rozwój gospodarczy. Z czego innego, jak nie z nauki? Wielkie kraje: Stany Zjednoczone, Chiny już dawno to zauważyły i dzięki temu mają tę możliwość, że teraz są tak ważnymi graczami na arenie międzynarodowej. My też możemy naprawdę przeznaczać te pieniądze na naukę z różnych źródeł. To jest mowa nie tylko o budżecie państwa, bo wiadomo, że on jest ograniczony, ale także to są ulgi dla przedsiębiorców, którzy będą chcieli wspierać resort nauki, w ogóle całe środowisko naukowe.

Jeszcze na sam koniec chciałbym powiedzieć takie trochę lekkie przesłanie – może patetyczne, może nie – że tak naprawdę obronimy się tylko wtedy, kiedy będziemy mądrzy, a mądrość zdecydowanie mniej kosztuje niż ignorancja. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję.

I ostatni głos – pan Janusz Szczerba, Rada Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP.

Prezes Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki Związku Nauczycielstwa Polskiego dr inż. Janusz Szczerba:

Pani przewodnicząca, panie posłanki, panowie posłowie, pani ministro, panie ministrze, szanowni goście, cóż ja mogę dalej powiedzieć po tych wszystkich dyskusjach? Powiem tylko tyle. Ja te dyskusje pamiętam od nastu lat i jak tu jesteśmy, to w większości znamy się i pamiętamy te dyskusje. Werbalizm ma znaczenie tak tylko takie, że jutro możemy zapomnieć.

Rada Szkolnictwa Wyższego i Nauki przedstawiła paniom posłankom, panom posłom stanowisko i pewien plan. Ten plan nie powstał tylko w ZNP, on był dyskutowany całym środowiskiem. On po wielu latach ziścił się w postaci stanowiska Rady do spraw dialogu ze związkami zawodowymi. W lipcu przedstawiliśmy stanowisko – macie tam rozpisane, jak dojść do stabilnego poziomu finansowania. Tam daliśmy przykład do 3% PKB, ale 3% PKB przy założeniach 0,3% PKB co roku w odniesieniu do PKB, którego wartość jest na rok 2024 – nie mówimy o wzrastającym. Kończymy w roku 2033 lub 2032, w zależności od tego, jak się liczy. Jeżeli byśmy chcieli dojść do 2,2%, to jest rok 2029. Mamy rok 2025.

My nie mówimy, że upieramy się przy tym, ale mówimy jasno – całe środowisko i tu, jak widzę, też politycy dokładnie mówią to samo dzisiaj, ale werbalnie – że musimy do tego dojść. Zatem apeluję: bez względu na barwy polityczne, przekonania, podejmijcie decyzję i powiedzcie jasno: „Chcemy, aby co roku było zapisane... czy w ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym było zapisane, to, jak dojdziemy”.

I rzecz druga, ważna: żeby było zapisane wynagrodzenie. Jeżeli ustalimy, że wszystkie wynagrodzenia będą zależały od wynagrodzeń profesora we wszystkich PAN-owskich uczelniach, PAN-owskich instytutach, sieci badawczej, i też dla pracowników – nie tylko nauczycieli, ale dla wszystkich pracowników – to żeby to wzrastało tak, jak wzrasta średnia krajowa.

Panie posłanki, panowie posłowie, ten wzrost gospodarczy napędzamy my...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Trzy minuty.

Prezes RSWiN ZNP dr inż. Janusz Szczerba:

Już. Dziękuję.

...napędzamy my – przez to, że kształcimy studentów, że kształcimy absolwentów, kształcimy kadry. I my tam proponujemy jedną rzecz. Obronność w rozumieniu odporności obronnej i odporności bezpieczeństwa państwa to nie tylko bezpośrednie kupowanie i nakłady na sprzęt; amortyzacja, szkolenie będą kosztować trzy razy więcej i te 200 000 000 tys. zł zamieni się w przyszłym roku na 250 000 000 tys. zł, a później nawet na 600 000 000 tys. zł. Są takie wyliczenia za kilka lat.

W związku z tym mówmy o odporności państwa, a to są trzy filary: obronność – mamy załatwione; w części, poprzez odpowiednie ustawy o finansowaniu zawodów medycznych, to jest zdrowie; a nie zostało załatwione szkolnictwo wyższe i edukacja.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Panie prezesie, cztery minuty.

Prezes RSWiN ZNP dr inż. Janusz Szczerba:

Dziękuję, już kończę.

Apeluję: skończmy z werbalizmem i powiedzmy jasno tak: „W tym roku znajdziemy pieniądze na wynagrodzenia, ale od przyszłego roku, panie ministrze Domański – czy inny ministrze finansów – macie wprowadzić to, że co roku wzrastają nakłady bez ingerencji politycznej, tylko gospodarczej”. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo.

Dziękuję wszystkim państwu za dyskusję i dyscyplinę czasową.

Panów i panie posłanki proszę o przygotowanie się do głosowania.

Pani poseł...

Poseł Dorota Olko (Lewica):

Mam wniosek formalny, pani przewodnicząca.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

...skończyła się już dyskusja.

Poseł Dorota Olko (Lewica):

Wniosek formalny.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Bardzo proszę, pani poseł.

Poseł Dorota Olko (Lewica):

Pani przewodnicząca, chciałabym wrócić do propozycji doprecyzowania tej zmiany w rekomendacji Komisji na konkretne liczby i więcej celów, tak żebyśmy poszli do przodu z pracami Komisji, bo myślę, że taka jest nasza odpowiedzialność – nie: powiedzieć, że się na nic nie zgadzamy, a w komisji finansów złożymy takie poprawki, żeby wszystkim buty spadły i nikt za nimi nie zagłosował, tylko żeby realnie dzisiaj zrobić krok do przodu i zawalczyć o zwiększenie finansowania.

I od razu bym poprosiła chyba o chwilę przerwy, żebyśmy mieli szansę na ewentualne zmodyfikowanie uchwały. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Pani poseł, jeżeli chciała pani zmodyfikować uchwałę, to trzeba było przygotować ten wniosek. Ja mam...

Poseł Dorota Olko (Lewica):

Ale ja go mam, mogę go złożyć od razu.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

To proszę złożyć.

Ja mam w tej chwili propozycję koreferenta dotyczącą wniosku i opinii Komisji, natomiast nie mam żadnej poprawki i nie mam innych wniosków.

Poseł Dorota Olko (Lewica):

Mam to spisane i w takim razie wnioskowałabym o przerwę, żebyśmy mogli to ustalić i zmienić.

Poseł Joanna Borowiak (PiS):

Nie, pani poseł, my mamy posiedzenia innych komisji.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Proszę państwa, jeżeli pani poseł ma, to pani poseł zna procedury, w jaki sposób złożyć taki wniosek.

Ponieważ padł wniosek formalny o przerwę, głosujemy.

Kto z państwa posłów jest za ogłoszeniem przerwy? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał?

Poseł Adrian Witczak (KO):

Nie działa, momencik.

Posel Zbigniew Dolata (PiS):

Chwileczkę, bo jeszcze nie wszyscy się załogowali. Ja się załogowałem.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Poczekam, nie ma problemu.

Już, wszyscy?

Posel Witold Wojciech Czarnecki (PiS):

Ja też głosowałem za.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Proszę o wynik głosowania. OK.

Głosowało 25 posłów. Za – 9, przeciw – 16, nikt się nie wstrzymał.

Ja w takim razie przeczytam wniosek, który został złożony.

„Komisja pozytywnie opiniuje projekt budżetu państwa na rok 2026 w zakresie omawianym dzisiaj na Komisji.

Mając na uwadze znaczenie nauki dla rozwoju państwa, Komisja proponuje zwiększenie budżetu na naukę z przeznaczeniem na zwiększenie budżetu na naukę i szkolnictwo wyższe, w tym na Narodowe Centrum Nauki.

Jako źródło finansowania Komisja wskazuje środki pozyskane ze zmniejszenia wydatków m.in. Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu i Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji”.

To jest wniosek złożony przez pana przewodniczącego.

Głos z sali:

A jest jeszcze poprawka.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Jeżeli chodzi o propozycję poprawki, to my nie jesteśmy na etapie składania poprawek w...

Głos z sali:

Możemy złożyć.

Posel Zbigniew Dolata (PiS):

Jak nie, pani przewodnicząca? Możemy złożyć.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Chwileczkę, panie pośle, bez nerwów, spokojnie.

Proszę w takim razie... Nie wiem, muszę przeczytać.

Poprawka pani poseł Olko:

„W części 01 – Kancelaria Prezydenta RP zmniejszyć wydatki o kwotę 8200 tys. zł w urządach naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony państwa (rozdz. 75101, z tego wydatki bieżące jednostek budżetowych o kwotę 7300 tys. zł oraz wydatki majątkowe o kwotę 200 tys. zł.

W części 04 – Sąd Najwyższy zmniejszyć wydatki o kwotę 15 000 tys. zł w naczelnych organach sądownictwa (rozdz. 75102 – Wydatki bieżące jednostek budżetowych).

W części 06 – Trybunał Konstytucyjny zmniejszyć wydatki o kwotę 11 100 tys. zł na naczelne sądy administracyjne (rozdz. 75102 – Wydatki bieżące jednostek budżetowych).

W części 07 – Najwyższa Izba Kontroli zmniejszyć wydatki o kwotę 10 200 tys. zł w urządach naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa (rozdz. 75101 – Wydatki bieżące jednostek budżetowych).

W części 13 – Instytut Pamięci...

Proszę państwa, to są trzy strony, więc proszę o cierpliwość.

W części 13 – Instytut Pamięci Narodowej...

Posel Zbigniew Dolata (PiS):

Pani przewodnicząca, a może jednak otrzymamy to na piśmie? Pani czyta – to nie jest właściwy sposób procedowania. To są zbyt poważne sprawy, żeby pani sobie to tak po prostu przeczytała.

Proszę, żebyśmy to otrzymali na piśmie.

Posel Dariusz Wiczorek (Lewica):

Ja mam wniosek w takim razie.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Pan poseł Wieczorek.

Poseł Dariusz Wieczorek (Lewica):

Szanowni państwo, myślę, że po tej dyskusji wszyscy wiemy, bo pewnie mamy dokładne podobne zdania, że jakieś dodatkowe środki finansowe są potrzebne polskiej nauce. Natomiast ja naprawdę mam apel do nas wszystkich. W ubiegłym roku też w taki sposób to robiliśmy, stąd jest moja propozycja. Z Komisji musi wyjść sygnał do rządu i do ministra finansów, że jest potrzeba zwiększenia nakładów na naukę, więc proponuję, żeby przyjąć tę uchwałę, którą zaproponowaliśmy bez tych szczegółowych rozwiązań, bo nawet trudno się w tej chwili do tego odnieść. Jeżeli słyszymy o zmniejszeniach w NIK czy gdzieś... My nie wiemy dokładnie, jak wygląda budżet w innych działach – żebyśmy po prostu też nie zrobili jakiegoś problemu.

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

Ale, panie przewodniczący...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Panie pośle...

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

Pani przewodnicząca, jedna uwaga...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Panie pośle, za chwilę pan dostanie głos.

Pani poseł Olko, bardzo proszę.

Poseł Dorota Olko (Lewica):

Ja oczywiście, jeżeli uwzględnimy rekomendację w zmienionej wersji, to jestem gotowa wycofać propozycję poprawki. Tylko zmienimy w sposób doszczegółowiony i konkretniejszy rekomendację dla komisji finansów. W innym wypadku jej nie wycofam.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Czyli rozumiem, że ponieważ mam dwa wnioski, pana posła Wieczorka i pani posła, to musimy przegłosować poprawkę.

Sekretariat Komisji rozda poprawkę, bardzo proszę.

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

Pani przewodnicząca, więc mogę teraz? Dziękuję bardzo.

To znaczy, jesteśmy świadkami jakiejś wewnętrznej dyskusji w klubie Lewicy, bo aż dziwne, że państwo nie potrafiliście wypracować jakiegoś wspólnego stanowiska. Tu mamy poprawkę pani posła z Lewicy do koreferatu pana posła z Lewicy...

Poseł Łukasz Schreiber (PiS):

Do budżetu ministra z Lewicy.

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

...do budżetu ministra z Lewicy – to naprawdę wypadłoby zrobić może posiedzenie klubu Lewicy i pewne rzeczy ustalić. A my tutaj na forum komisji edukacji mamy rozstrzygać jakieś wasze wewnętrzne konflikty? To jest naprawdę niepoważne. Wy się sami ośmieszacie.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo.

Państwo posłowie mają poprawkę pani poseł Olko.

Rozumiem, że pani poseł nie wycofuje tej poprawki. Czy wycofuje?

Poseł Dorota Olko (Lewica):

Nie.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

W takim razie głosujemy.

Kto z państwa posłów jest za pozytywnym zaopiniowaniem poprawki pani poseł Olko?

Poseł Żaneta Cwalina-Śliwowska (Polska 2050):

Nie zdążyliśmy się zapoznać, poprosimy o chwilę przerwy.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał?

Aha, ja mam zagłosować.

Dziękuję. Bardzo proszę o wyniki głosowania.

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

10 sekund na zapoznanie się z trzystronicowym dokumentem.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Mamy wyniki głosowania. 25 posłów i posłanek głosowało. Za było 4, przeciw – 19, wstrzymało się 2.

W takim razie przechodzimy do przegłosowania propozycji opinii Komisji podanej przez koreferentów.

Bardzo proszę, kto z państwa posłów jest za przyjęciem? Kto jest...

Głos z sali:

Nie wyświetla się jeszcze.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Aha, jeszcze musimy poczekać na... Już.

Kto z państwa posłów jest za przyjęciem opinii przygotowanej przez koreferentów? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Dziękuję bardzo.

Proszę o wyniki głosowania.

25 posłów głosowało. Za – 16, przeciw – 8 wstrzymał się 1.

I jeszcze jeden punkt. Ja proponuję, żeby sprawozdawcą Komisji był pan poseł Wieczorek.

Wyraża zgodę.

Poseł Dariusz Wieczorek (Lewica):

Tak.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Czy jest sprzeciw? Nie widzę.

W takim razie Komisja przyjęła wniosek i wyznaczyła pana posła Wieczorka na sprawozdawcę Komisji.

Dziękuję wszystkim gościom. Pół minuty na...

Teraz jeszcze będzie ministerstwo edukacji, więc dla posłów z Komisji informacja, że jeszcze pan minister Kiepusza czeka, żeby poinformować nas o budżecie części 30.

[po przerwie]

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dobrze, bardzo dziękuję. Rozpoczynamy.

Bardzo proszę pana ministra Kiepuszę. Panie ministrze, powtarzam to na każdym posiedzeniu budżetowym: znamy liczby, dostaliśmy to sprawozdanie, które pan chce przeczytać, więc mam prośbę, żeby krótko, jeżeli pojawiło się coś nowego, dobrze?

Sekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Henryk Kiepusza:

Tak jest.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo i oddaję panu głos.

Sekretarz stanu w MEN Henryk Kiepusza:

Pani przewodnicząca, szanowni państwo posłowie, jeżeli chodzi o projekt ustawy budżetowej w części 30 – Oświata i wychowanie, to dochody budżetu państwa na rok 2026 w tej części będą w kwocie 24 506 tys. zł. W poszczególnych działach w administracji publicznej jest to 140 tys. zł, w „Oświacie i wychowaniu” – 24 366 tys. zł.

Wydatki budżetu państwa w części 30 w projekcie ustawy budżetowej „Oświata i wychowanie” zaplanowano w łącznej wysokości 967 955 tys. zł, co oznacza wzrost wydatków o 4,7%. Wydatki te będą realizowane w sześciu działach klasyfikacji budżetowej, a te działy to: „Oświata i wychowanie”, „Administracja publiczna”, „Obrona narodowa”, „Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa”, „Edukacyjna opieka wychowawcza”, „Kolonie i obozy dla dzieci

młodzieży polonijnej za granicą”, „Pomoc materialna dla uczniów o charakterze wychowawczym”, jak również będą wydatki w kwocie 11 674 tys. zł w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego”.

Dotacje podmiotowe i celowe w części 30. W projekcie ustawy budżetowej na rok 2026 te wydatki to kwota 26 699 tys. zł.

Planowane są również dotacje celowe w projekcie ustawy budżetowej w wysokości 180 751 tys. zł.

Wydatki budżetu środków europejskich w części 30. Wydatki pochodzą z budżetu Unii Europejskiej, zostały zaplanowane na rok 2026 w kwocie 340 695 tys. zł. To jest wzrost w porównaniu do roku bieżącego o 13,1%.

Jeżeli chodzi o rezerwy celowe, to w projekcie ustawy budżetowej na rok 2026 w ramach rezerwy celowej – Sfinansowanie skutków podwyższenia wynagrodzeń nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez organy administracji rządowej oraz wynagrodzeń egzaminatorów biorących udział w przeprowadzeniu egzaminów zewnętrznych zaplanowano kwotę 102 402 tys. zł.

I jeżeli chodzi o plan finansowy Instytutu Rozwoju Języka Polskiego im. św. Maksymiliana Marii Kolbego, IRJP działa na podstawie ustawy z dnia 7 października 2022 r. o Instytucie Kolbego. Przychody instytutu w roku 2026 zaplanowano w wysokości 89 500 tys. zł. Źródłem przychodów w 2026 r. będą dotacje z budżetu państwa: dotacja podmiotowa w kwocie 15 025 tys. zł oraz dotacja celowa w kwocie 74 475 tys. zł. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo.

Poproszę panią poseł Kingę Gajewską o przedstawienie koreferatu i wniosków do opinii.

Posel Kinga Gajewska (KO):

Dziękuję pani przewodnicząca.

Wysoka Komisjo, generalnie nie będę powtarzała liczb, ale jeśli chodzi o plan dochodów na część 30, została ona podwyższona o 159% wobec wpływów prognozowanych w ustawie budżetowej 2025 r., a wydatki z kolei – wzrost o 4,7%.

Natomiast na szczególną uwagę albo może na zapytanie do pana ministra... Chciałbym dopytać o dział 854, a mianowicie „Edukacyjna opieka wychowawcza” na 2026 r., bo zaplanowano go w kwocie niższej o 34% w stosunku do planu na 2025 r. Z czego wynika to obniżenie dość znaczące o 34%?

Oprócz tego pytania rekomenduję oczywiście, żeby zarekomendować ten budżet.

A jeśli chodzi o Instytut Kolbego, to w planie założono zmniejszenie dotacji podmiotowej – co jest wyjątkiem i to też właśnie zasługuje na uwagę – o prawie 3000 tys. zł. Dotacja celowa jest bez zmian. Po konsultacjach z panią dyrektorem instytutu, pani dyrektor tutaj wskazuje, że założenie mniejszej dotacji podmiotowej wynika m.in. z racjonalizacji wydatków, w tym z obniżenia kosztów wynajmu siedziby. Także poniesiono już wszystkie koszty związane z powołaniem tej jednostki. To jest kolejny etap obniżania kosztów funkcjonowania Instytutu Rozwoju Języka Polskiego, co należy oczywiście pochwalić. Widać, że te zmiany można absolutnie racjonalizować i po prostu nie potrzeba ciągle zwiększać wydatków właśnie chociażby tylko i wyłącznie z punktu widzenia organizacji i samego instytutu.

A proszę o odpowiedź na moje pytanie pana ministra.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Podsumowując, rozumiem, że i część 30, i rezerwy oraz instytut proponuje pani poseł zaopiniować pozytywnie.

Posel Kinga Gajewska (KO):

Tak, pozytywnie zaopiniować.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dobrze.

Czy ktoś z państwa posłów chciałby zabrać głos?

Pan poseł Józefaciuk.

Posel Marcin Józefaciuk (KO):

Ja tylko chciałbym zapytać, bo nie jestem pewien, czy tutaj powinniśmy też znaleźć w razie czego wzrost funduszy na reformę „Kompas jutra 2026”, czy nie?

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Pytanie do pana ministra.

Posel Marcin Józefaciuk (KO):

OK, a...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Czy jeszcze ktoś z państwa?

Posel Marcin Józefaciuk (KO):

To znaczy jeszcze, jakby można.

Czy też ewentualnie zostały zaplanowane zwiększone wydatki, jeśli chodzi o godziny ponadwymiarowe nauczycieli? Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Ale to chyba nie ta część, panie pośle.

Posel Marcin Józefaciuk (KO):

Właśnie dlatego – nie byłem pewien, jeśli chodzi o jedno i drugie.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

To są potrzeby oświatowe – w innym miejscu.

Posel Marcin Józefaciuk (KO):

OK, tak więc o „Kompas jutra” mi chodzi...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Tak.

Posel Marcin Józefaciuk (KO):

...czy tutaj są jakiegokolwiek pieniądze zaplanowane na reformę?

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję.

Panie ministrze.

Sekretarz stanu w MEN Henryk Kiepusa:

Na pytania pani poseł i pana posła odpowie pan dyrektor Konrad Hodzyński.

Dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów Ministerstwa Edukacji Narodowej Konrad Hodzyński:

Dziękuję serdecznie. Szanowna pani przewodnicząca, szanowni państwo posłowie, jeśli chodzi o dział 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza w części 30, to rzeczywiście nastąpiło zmniejszenie planowanych wydatków w rozdziale 85412 – Kolonie i obozy oraz inne formy wypoczynku dzieci i młodzieży, a także szkolenia młodzieży. Wynika to z niskiej jakości ofert, które były składane w poprzednich latach na realizację tego wypoczynku i po prostu podjęto decyzję o nierealizowaniu tego zadania. Natomiast środki zostały przekierowane do działu 801 – Oświata i wychowanie na inne zadania realizowane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

Nie wiem, czy jeszcze mam się też odnieść do tej zmniejszonej dotacji dla Instytutu Kolbego?

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Tutaj pani poseł już przyjęła, że to jest dobry kierunek.

Dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów MEN Konrad Hodzyński:

Tak, to jest dostosowanie po prostu do realnych potrzeb. Te środki były nie w pełni wykorzystywane w ostatnich dwóch latach, dlatego ta dotacja została zmniejszona.

Jeśli chodzi o reformę i pytanie pana posła, to środki są sukcesywnie... to znaczy, będą planowane też w budżecie części 30, czyli w budżecie Ministerstwa Edukacji Narodowej. Reforma jest rozłożona na kilka lat, do roku 2032. Natomiast tu też mogę pana posła zapewnić, że na przyszły rok też są środki zaplanowane na przygotowanie podstawy programowej na przykład i...

Posel Marcin Józefaciuk (KO):

A czy bardziej szkolenia i informacje dla nauczycieli, tak?

Dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów MEN Konrad Hodzyński:

Tak, tak. Również na takie działania w części 30 przewidziano środki. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo.

To wszystkie głosy.

W takim razie czy jest sprzeciw wobec przyjęcia pozytywnej opinii w omawianych częściach?

Nie widzę.

Stwierdzam, że Komisja przyjęła pozytywną opinię. Pozostał nam wybór posła sprawozdawcy.

Pani poseł Kinga Gajewska wyraża zgodę?

Posel Kinga Gajewska (KO):

Tak.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

W takim razie czy Komisja przyjmuje tę kandydaturę? Nie widzę sprzeciwu.

W takim razie mamy opinię i posła sprawozdawcę.

Na tym porządek dzienny posiedzenia został wyczerpany. Zamykam posiedzenie Komisji.

Informuję, że protokół posiedzenia z załączonym pełnym zapisem jego przebiegu będzie do wglądu w sekretariacie Komisji w Kancelarii Sejmu. Dziękuję.